

AKTUALNO VPRAŠANJE

Skoro je prišlo že do likvidacije »Puškarn« v Kranju, že je bilo dogovorjeno, da ostane le še malo obrtno podjetje, ostale stroje pa naj bi prevzela nekatera druga podjetja, da bi izpopolnila svoj tehnološki postopek.

Po daljših razpravah je zmagala odločitev — 1. decembra sta se podjetji »Kovinar« in »Puškarna« združili v eno podjetje.

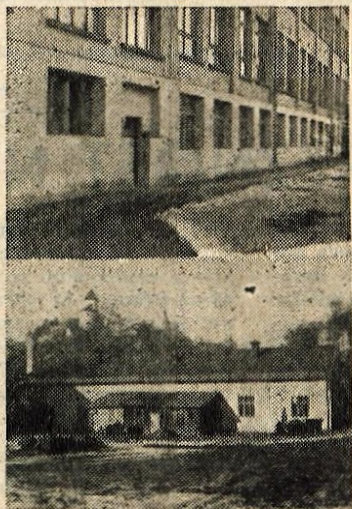
Kaj je glavni namen te združitve? V Kranju ima puškarstvo že tradicijo. Ne bi bilo prav, da bi se ta tradicija zanemarila in utonila v pozabo. Nadaljevanje in pospeševanje puškarske proizvodnje pa je bilo možno le s popolnim izkoriščanjem strojev. Znano je, da so stroji v »Kovinarju« iztrošeni, v »Puškarni« pa so stali neizkoriščeni. Tako je s to združitvijo pomagano obema podjetjema, hkrati

pa je verjetno to rešitev, da se bodo sredstva, ki so bila vložena v »Kovinarja« in »Puškarno« dobro amortizirala.

Seveda so s to združitvijo nastale nove naloge in težave. Treba je urediti tarifno in normno politiko in hkrati, kar zahteva posebne napore, prodrediti in osvojiti puškarski trg, ki je do sedaj bolj ali manj odklanjal kranjske proizvode. Uspehi dela mladega kolektiva se delno že kažejo. Medtem ko je imela Puškarna prej velike težave s prodajo svojih pušk, so jih sedaj v enem mesecu prodali okoli 80.

Le z dobro organizacijo dela — kar je v kolektivu naloga številka ena — bodo lahko opravili naloge, ki so jim zaupane. Za to pa je potrebna vztrajnost, kajti uspehi se kažejo počasi.

Lj.

ZGORAJ STAVBA NEKDANJE-GA SAMOSTOJNEGA PODJETJA »PUŠKARNA«, SPODAJ PROSTORI »KOVINARJA«.

ANALITSKA OCENA DELOVNIH MEST

Zvezni izvršni svet je izdal odlok, po katerem morajo gospodarske organizacije na področju in dustrije, prometa in gradbeništva analitično oceniti delovna mesta in delo. V zvezi s tem bo Sekretariat Zveznega izvršnega sveta za delo predpisal metode analitične cenitve delovnih mest in del ter določil etape za uresničenje te naloge.

Nekaj podjetij na Gorenjskem se je že pred tem odlokom lotilo tega zelo pomembnega dela. Najdlje so z analitično oceno že prišli v kranjski »Pianiki«, v tržiški Bombažni predilnici in tkalnici ter v Gorenjski predilnici Skofja Loka, opis delovnih mest pa so opravili že tudi v kranjski »Iskri« in v jeseniški Zelezarni. V »Inteksu« so o analitski oceni delovnih mest začeli razmišljati. Združenje gradbenih podjetij je poslalo svojim članom predlog za analitično oceno delovnih mest, vendar se le-ti v našem okraju — po podatkih, ki smo jih doslej zbrali — dela še niso lotili. Tudi v drugih podjetjih je ostalo za zdaj le pri besedah, pri izgovorih, češ da nimajo potrebnega kadra, ki bi znal zadovoljivo opraviti naloge, ali pa pri neutemeljenih trditvah, češ da to pri njih ne pride v poštev.

Analitska ocena delovnih mest je izredno pomembna za vzpostavljanje sodobnejše organizacije dela, za kadrovske politiko, za uresničevanje načela nagrajevanja po delu in za odnose v kolektivih. O tem ne govorijo le izkušnje v no-

zemskih tovarnah, marveč že tudi rezultati analitične ocene delovnih mest v nekaterih domačih podjetjih, kakor v Zelezarni Store, ljubljanskem »Leku« in drugje. Analitična ocena odkrije v nekaterih primerih nepravilno zasedena ali pa celo nepotrebna delovna mesta in vrzeli v organizaciji dela, ki neugodno vplivajo na proizvodnost. Če so delovna mesta analitično ocenjena, se je moč neprimerno laže izogibati subjektivnosti, s katero zdaj v podjetjih vrednotijo delovna mesta in na tej osnovi določajo višino tarifnih postavk, kar često upravičeno kvartirno razpoloženje delavcev in uslužbencev. Prav tako nam analitična ocena omogoči, da postavimo pravega človeka na pravo, njemu ustrezno delovno mesto, ker nam ta ocena pokaže, kaj posamezno delovno mesto zahteva od delavca oziroma uslužbenca. To pa ugodno vpliva na delavca, ker le-ta pozna perspektivo svojega osebnega razvoja, saj mu analitična ocena pove, kakšne kvalifikacije zahteva od njega delovno mesto, ki ga zaseda, oziroma delovno mesto, na katerega želi priti.

Prav je torej, da se organi delavskega upravljanja in uprave podjetij čimprej konkretno lotijo priprav za analitično oceno delovnih mest. Pri teh pripravah pa naj sodeluje že od začetka celoten kolektiv, ki ga je treba najprej seznaniti z namenom in pomenom tega dela.

M. Z.

LETO X. — ŠT. 3 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 11. JANUARJA 1957

GLAS GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

Koliko nas je, ki se ob dostikrat praznih izložbah trgovin jezimo:

»Saj ne moreš nič kupiti! Saj nič nimajo!« — To vsaj sedaj še včasih drži!

Po navadi pa je tako: trgovine so, recimo, na mah založene s prav čednim blagom (n. pr. tekstilnim), z novimi vzorci, z novimi izdelki — toda prav takrat običajno nimaš denarja. Potem pa, ko prejmeš plačo, blaga ni več na razpolago. Pokupijo ga tisti, ki imajo pač trenutno več možnosti...

To je le eno izmed vprašanj, o katerih se je naš reporter razgovarjal pred dnevi s predsednikom Okrajne trgovinske zbornice Joškom Volavškom in tajnikom Ivom Šeficem.

PRESEDNIK VOLAVŠEK: Čeprav ne moremo primerjati sedanje preskrbljenosti naše trgovske mreže z najrazličnejšimi izdelki, s stanjem pred dvema ali tremi leti, je vendarle še nekaj takega blaga in izdelkov, ki jih ni moč vedno dobiti. Vse prevečkrat jih primanjkuje. V tekstilni stroki, recimo, ni vedno na razpolago trikotaznega blaga, nadalje ni vedno električnih aparatov.

TAJNIK ŠEFIC: Preskrba potrošnikov z električnimi aparati in sodobnimi gospodinjstvenimi pripomočki je vse preveč sunkovita. Tega pa ni vedno kriva trgovina, marveč še vse premajhna količinska proizvodnja naše industrije na eni ter nereden dotok teh izdelkov iz uvoza na drugi strani.

Vse nas pa prav gotovo zanima, saj smo na tem življenjsko zainteresirani, kako se bo odrazilo povečanje plač za 5 oziroma 10 odstotkov na redno in nemoteno preskrbo potrošnikov in na seveda, kar je še važnejše, na cene.

POGOVOR O POTROŠNEM BLAGU

Bodo mar le-te spričo povečanja plač potrošilec?

Tovariš Šefic sodi, da se bo ob povečanju plač povečala kupna moč prebivalstva na Gorenjskem za 40 do 50 milijonov dinarjev mesečno. Toda to povečanje denarnih fondov, ki bo prišlo do izraza šele februarja in marca, ne bo povzročilo nikakršnih motenj na tržišču.

Cene?

Predsednik Volavšek je dejal, da ni nobenih razlogov zato, da bi se cene povišale spričo povečane kupne moči, če izvzamemo seveda povsem sezonska nihanja cen kmetijskih pridelkov, kar pa je razumljivo.

Med razgovorom je naš reporter zvedel še tole:

Da bi izboljšali kulturno trgovanje in da bi trgovino čim bolj približali potrošnikom, bodo že letos odprli na Gorenjskem vrsto novih trgovskih obratov. Tako bo Kranj dobil športno trgovino, trgovini z modnim blagom in čevlji, nadalje posebno trgovino s semeni ter novo knjigarno. Jeseničani bodo šli korak dalje: že letos bodo gradili trgovsko hišo, razen tega pa odprli trgovino z usnjem in knjigarno. Tržič bo dobil v novem stanovanjskem bloku »Na fabriki« šest novih trgovin, od katerih bo ena prodajala izključno elektromaterial. Tudi v Zireh razmišljajo o tem. Kmetijska zadruga bo nam-

reč odprla sodobno in bogato urejen trgovski lokal.

Razen tega bodo že letos začeli dela za gradnjo skladišč, predvsem v Kranju, ter mestnih tržnic v Kranju in na Jesenicah. Trgovine in trgovski obrati pa bodo znaten del sredstev uporabili za adaptacijo svojih lokalov ter za opremo, zlasti s sodobnimi pripomočki, s katerimi bodo prihranili marsikatero pikro pripombo in dostikrat upravičeno jezo potrošnikov. Kulturnejšo trgovanje bomo torej občutili že letos!

Potrošniki pa bodo lahko na konkretnih primerih zasledovali to pot izboljšanja. Ni treba posebej poudarjati, da si tega resnično vsi želimo... IZTOK AUSEC

V SLIKI IN BESEDI

NJIH NE VIDIMO NA ODRU

To pot smo s fotokamero obiskali Prešernovo gledališče v Kranju, da seznanimo naše bralce enkrat tudi s tistimi ljudmi, ki jih nikoli ne vidimo na odru, pa bi brez njih vendar ne bilo gledaliških predstav. * Spodaj: scenograf ob miniaturni sceni — v velikem Jo bomo videli na odru. * Desno spodaj: v gledališki mizarški delavnici nastajajo gradovi in gore. * Desno zgoraj: inspicient je nevidni vodja predstave. Na njegov znak se dviga zastor in ugašajo luči, če pritisne na gumb, se oglašajo fanfare ali pa grmenje in tuljenje

naš razgovor

»Pet minut po alarmu smo pripravljeni«

Dežurna soba kranjskega gasilskega društva je vsak večer polna obiskovalcev. Predvsem mladi fantje se radi ustavljajo tam in delajo družbo kolegu, ki opravlja nočno službo.

»Če bi kje gorelo, nas je kar dovolj pri roki, je pred nedavnim dejal tovariš Franc Remic, ko je zvečer dežural. »Ponednevi smo navadno v večji zadregi, ker so vsi člani na delu in jih ne moremo tako hitro poklicati. Sicer pa je že od nekdaj največ požarov v nočnih urah,« je pojasnjeval tov. Remic.

»Kako dolgo traja, da skličete po pozivu za pomoč gasilce skupaj?«

»Dežurni takoj ukrepa in 5 minut po alarmu mora odpelja-

ti prvi voz, takoj za njim pa po potrebi še drugi. Če na kraju požara ni vode, potem odpelje najprej avtotank s 3000 litri vode, a kadar gori v mestu, pa orodni avtomobil. Večina požarov nastane še vedno zaradi neprevidnosti in malomarnosti. Lani smo gasili tudi 2 velika gozdna požara — na Zaplati in Potoški gori, najtežji primer pa je bil v mlarni, kjer nam je uspelo rešiti precej premoženja.« Tovariš Remic je med drugim tudi povedal, da ima za seboj že okoli 250 požarov. Aktiven gasilec je postal 1932. leta.

»Naši fantje nikoli ne odpovedo,« je dejal. »Volja, ki jo dobi človek pri našem delu, nikomur ne dopušča, da bi se

obotavljal, četudi se marsikdaj podajamo v nevarnost.« Ob koncu je tovariš Remic izrazil

še največjo željo kranjskih gasilcev, to je, da bi čimprej zgradili nov gasilski dom.

TE DNI PO SVETU

△ V Beograd bo prišla 16. januarja z letalom dvanajstčlanska kitajska parlamentarna delegacija. Delegacija bo ostala v Jugoslaviji 14 dni.

△ Generalna skupščina Združenih narodov nadaljuje razpravo o madžarskem vprašanju. Pred skupščino je resolucija 24 dežel, ki zahteva ustanovitev posebnega odbora petih dežel z nalogo, da prouči položaj na Madžarskem.

△ V Moskvi se nadaljujejo razgovori med sovjetsko in kitajsko vladno delegacijo. Predsednik kitajske vlade Ču En Laj bo po obisku v SZ odpotoval na Poljsko in Madžarsko.

△ Egiptovska vlada je odklonila pogajanja z Veliko Britanijo in Francijo. Predstavnik vlade je izjavil, da so Angleži in Francozi takrat, ko je bil čas za pogajanja, napadli Egipt. Egipt pa je pripravljen razpravljati o Suez v okviru Združenih narodov.

△ Politični odbor Organizacije združenih narodov obravnava položaj indijskega prebivalstva v južnoafriški uniji. Večina govornikov je obsodila južnoafriško vlado zaradi politične diskriminacije nasproti pol milijona Indijcem v tej deželi.

△ Predčerašnjim je odstopil angleški ministrski predsednik Anthony Eden. Po nenadnem sestanku vlade se je odpeljal v Buckinghamsko palačo, kjer je kraljici izročil svojo ostavko.

△ Kot Edenovega naslednika omenjajo čuvarja državnega pečata Richarda Butlerja. Sedanja konservativna angleška vlada je prevzela posle maja 1955 in bi moral njen mandat trajati še tri leta. Eden je kot razlog umika navedel zdravstveno stanje, vendar je splošno mnenje, da je odstopil zaradi vedno večjega nezadovoljstva z njegovo politiko na Blížnjem vzhodu. Za britansko javnost je prišla ostavka nepričakovano. Na ulicah so se pojavile posebne izdaje časopisov o Edenovi ostavki in krizi vlade.

△ Vodja britanskih laburistov Gaitskell je izrazil obžalovanje, da se »Edenovo zdravje ni pozdravilo navzlic njegovemu potovanju na Jamaico«. Dodal je, da je Eden ravnal prav, ko je odstopil. Na koncu je izjavil, da bi bilo treba v Angliji razpisati nove volitve.

△ V Washingtonu Edenov odstop ni izrazil presenečenja. Prevladuje mnenje, da je bil britanski ministrski predsednik prisiljen k temu iz političnih, ne pa iz zdravstvenih razlogov, kakor uradno navajajo. Diplomatski opazovalci napovedujejo, da bi v kratkem utegnili priti do sestanka med Eisenhowerjem in novim predsednikom angleške vlade.

△ V Moskvo je odpotovala jugoslovanska delegacija, ki se bo tam razgovarjala o nekaterih vprašanih glede sodelovanja pri izkoriščanju atomske energije v miroljubne namene.

△ Angleži izgubljajo tla pod nogami tudi v svojih kolonijah na arabskem jugu. Po spopadih na meji med angleškim protektoratom Aden in arabsko državo Jemen zdaj poročajo, da so v Jemenu mobilizirali redno vojsko in grozijo s širšimi vojaškimi akcijami.

IZDAJA OKRAJNI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR — ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA 475, 297 — TELEFON UPRAVE 475 / TEKOCI RAČUN PRI KOMUNAL. BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN, MESEČNA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI
DVOREZNOST NOVE AMERIŠKE POLITIKE

Eisenhowerjeva poslanica o politiki do Blížnjega vzhoda pomeni znaten preobrat v dosedanjem ameriškem stališču. Zmerno stališče ZDA do suškega spora in podpiranje OZN ob anglo-francoskem in izraelskem napadu na Egipt je zbudilo val optimizma, da bo ameriška politika našla pota, ki bodo širokogrudnejša v razumevanju politike dežel, ki se ne žele vključiti v enega izmed obeh obstoječih blokov. Ta pričnanja so se še bolj utrdila ob obisku Nehruja v ZDA, ko je vse kazalo, da je stališče Washingtona preraslo toge okvire blokovskega črno-belega pojmovanja svetovnih dogajanj.

Zdaj objavljena politika do Blížnjega vzhoda je zato tembolj neprijetno presenečenje za vse tiste, ki so z zaupanjem zrlili v obetajoče napovedi miroljubnejše in strpnije politike Bele hiše. Čeprav o Eisenhowerjevi poslanici zdaj na široko razpravljajo v ameriškem kongresu (skupščini), vendar večina obveščenih opazovalcev meni, da bo najnovejši načrt dobil podporo večine kongresmenov (poslancev).

Zato je tudi velik del držav že zdaj zavzel določeno stališče do tega predloga, čeprav še ni stopil v veljavo. Načrt je naletel na odobravanje (čeprav s številnimi pomisleki, o katerih smo že govorili v zadnji številki) v Londonu, Parizu, Ankari, kratka v tistih prestolnicah,

kjer navdušenje spravlja v sumljivo luč prispevek tega načrta k resničnemu miru na Blížnjem vzhodu. In obratno, doživel je obsodbo v arabskih deželah, v indijskih kakor tudi v večini azijsko - afriških držav in ne navsezadnje tudi v jugoslovanskih krogih — tam, kjer je bilo vedno slišati glasove v prid miru na nemirnem področju Blížnjega vzhoda. Ze te ocene so dale jasno spričevalo Eisenhowerjevi doktrini (kot nekateri imenujejo najnovejšo usmeritev ameriške diplomacije), še preden je ta pravzaprav stopila v življenje.

Eisenhowerjeva poslanica določa gospodarsko in vojaško pomoč deželam Blížnjega vzhoda, če bodo to same želele. To je navidez zelo demokratična določba, ki pa v resnici skriva v sebi niz nevarnosti za mir. Kdo naj zagotovi, na primer, da ta pomoč ne bo prišla v roke morebitnemu bodočemu napadalcu, ki se bo z njo okoristil zato, da bi znova zanel vojni požar na razburkanem peščenem morju Blížnjega vzhoda? Taka možnost ni samo zgolj ugibanje, saj je večina ameriških zaveznikov v tem delu sveta (kot so Izrael in Irak) precej naklonjena uporabi sile pri reševanju spornih vprašanj.

Prav tako je enostransko tudi zagotovilo za ohranitev miru pred nevarnostjo z Vzhoda. Če tudi bi taka nevarnost obstajala,

je vendar po dosedanjih izkušnjah za arabski svet dosti otopljivejša grožnja z Zahoda. Napad anglo - francoskih sil na Egipt je več kot prepričljiv dokaz za to!

Sovjetsko prodiranje je za

DWIGHT EISENHOWER

zdaj le domneva, na kateri pa gradi Eisenhower zelo konkretno politiko. Po njegovi logiki je tako imenovana »komunistična nevarnost« ogrozila Blíž. vzhod, mir v tem delu sveta in tako posredno tudi Ameriko. Zato je

sleherni ukrep, ki naj zavaruje varnost tega področja in ZDA, povsem na mestu. Taka logika ameriških politikov pa je nevarna dvoreznost meč. Če veljajo taki ukrepi za Ameriko, morajo po povsem istih načelih veljati tudi za Sovjetsko zvezo. Zanj morda še bolj, ker neposredno meji na področje Blížnjega vzhoda, medtem ko je Amerika oddaljena na tisoče kilometrov. Zakaj potemtakem ne bi mogla tudi Sovjetska zveza ponuditi istih jamstev Blížnjemu vzhodu pred nevarnostjo z Zahoda. Sovjetski argument o zahodni nevarnosti bi zvenel še bolj prepričljivo, saj ga dokazuje nedavna suška pustolovščina anglo - francoskih zaveznikov, vsa novejša zgodovina bojev za petrolejska polja, sedanja najnovejši napadi britanskih sil na južno arabsko deželo Jemen in končno tudi nenehne pritombe arabskih krogov na nasilja zahodnega imperIALIZMA. Kam pa bi privedlo to, če bi Sovjetska zveza ubrala isto pot kot zdaj delata Eisenhower in Dulles, si ni težko misliti. To bi lahko pomenilo zanetek novega spopada, vzrok za vrsto nevarnih sporov in končno morda tudi začetek nove vojne.

Pot, ki jo torej ubira najnovejša ameriška diplomacija, je zelo spozna, polna nevarnih prepadov in groženj za mir v tem delu sveta.

Martin Tomažič

kratko, vendar zanimivo

IZ KRANJSKEGA OKRAJA BO SODELOVALO NA KONGRESU DELAVSKIH SVETOV 26 DELEGATOV

Predvidoma aprila bo v Beogradu kongres delavskih svetov iz vse države, ki se ga bo udeležilo okrog 1400 delegatov in 600 gostov. Iz Slovenije bo sodelovalo na kongresu predvidoma 209 delegatov, iz kranjskega okraja pa 26.

ZELEZARNA JESENICE DOSEGLA LETNI PLAN

Kljub izpadu električne energije je Železarna Jesenice uspelo doseči letni plan proizvodnje s 100,9%. K temu so pripomogli sledeči obrati, ki so dosegli plan že predčasno in ga do konca leta prekoračili: martinarna 102%, težka proga 109,7%, lahke proge 108%, jeklovlek 113,6%, cevarna 106,9%, livarna 117,4% in opekarna 102%. Ostali obrati letnega plana proizvodnje niso dosegli iz objektivnih razlogov. U.

OSNOVNE ORGANIZACIJE SZDL NAJ BI BILE LJUDSKA TRIBUNA

Občinski komite ZKS in osnovne organizacije ZK v Kamniku se pripravljajo na letne konference, ki bodo še v tem

mesecu. Letošnja bilanca bo mnogo ugodnejša, saj so organizacije precej okrepile svojo dejavnost in uvedle reden študij družbeno političnih tem in gospodarske problematike.

Vendar pa je sedanje delo v okviru SZDL bilo marsikje bolj podobno delu ljudskih univerz, saj so bila na programu samo predavanja. V tem mesecu bodo tudi zbori volivcev pregledali uspehe lanskoletnih prizadevanj ter kritično ocenili predloge za družbeni plan v komun.

UKRADENI AVTO SO NAŠLI — STORILCEV SE NE

Na prostoru pred drsališčem na Jesenicah je bilo v ponedeljek zvečer polno avtomobilov. Iz vseh krajev so se pripeljali ljudje, da si ogledajo hokej tekmo. Ko so se po končani tekmi vračali, na prostoru ni bilo več avtomobila S 1963. Kasneje so organi Ljudske milice iz Radovljice zasledili, da stoji isti avto na glavni cesti Bled-Ljubljana, pri Radovljici brez nadzorstva. Ugotovili so, da so storilec v nezakljunem avtu s ponarejenimi ključi prižgali motor in se odpeljali z Jesenic. V avtomobilu, ki je last Radia

Ljubljana, so bile vse stvari na svojem mestu. Storičle še zasledujejo.

LETOS BODO V TRŽIČU UREDILI NOVO TRGOVINO

Trgovsko podjetje »Preštrba« Tržič vzdržuje 14 poslovalnic. Zadnje čase si prizadeva dobiti velika in suha skladišča, da bi lahko nakopičilo večje zaloge masti, olja in sladkorja in tako oskrbelo potrošnike s tem blagom čim ceneje. Delavski svet je nedavno razpravljal o tem, da bi bilo treba trgovske lokale in skladišča bolj higienično opremiti. Večina poslovalnic je v zasebnih hišah in lastniki bodo morali sami poskrbeti za boljše ureditev. Letos bodo na Trgu svobode sodobno uredili še eno trgovsko poslovalnico. J. V.

ZELEZNIŠKA NESREČA

Pretekli ponedeljek ob 7.30 se je pripetila železniška nesreča na progi Lesce-Radovljica. — Motorna derezina je trčila v vagon tovornega vlaka, ki je stal približno 400 metrov pred postajo Radovljica. Vozač motorne derezine Aleksander Gussar je opazil tovrni vlak, zaradi slabe preglednosti terena, šele 80 metrov pred seboj. Ker je vozil prehitro, je prišlo do trčenja, pri katerem je bil vozač laže, sovozač Maks Vlas pa teže poškodovan.

Nesrečo je zakrivil vozač derezine, ker je vozil prehitro. Škodo cenijo na milijon dinarjev.

ARHITEKT PLEČNIK IN KRANJ

Pred dnevi je v Ljubljani umrl najznamenitejši slovenski arhitekt Josip Plečnik. Do zadnjih dni svoje visoke starosti, doživel je 85 let, je snoval nove in nove načrte, še pred mesecem je kot redni univerzitetni profesor učil svoje študente na oddelku za arhitekturo.

Mojster Plečnik pri postavljanju Prešernovega spomenika

Ob smrti tega velikega umetnika in misleca se spominjamo tudi Plečnikovega sodelovanja pri nekaterih gradnjah v Kranju. Zal, se mnogo Plečnikovih načrtov, ki jih je napravil za naše mesto, še ni moglo uresničiti. Le fasada Prešernovega gledališča in interier Prešernovega hrama sta bila izvedena.

Prav je, da ob tej žalni uri poudarimo Plečnikovo ljubezen do Kranja njegov ljubozni odnos do vseh skritih lepot starega mesta in njegovo naročilo, da moramo spoštovati dela svojih prednikov. Dobro se je počutil med svojimi prijatelji v Kranju in se vse do zadnjih dni zanimal za razvoj našega mesta. Ohranili bomo svojega uglednega prijatelja v spoštljivem spominu. C. Z.

KAJ SODIMO O...

uprizarjanju otroških iger

IN SE POSEBEJ O PREDSTAVI DPD »SVOBODA« KRANJ »PRINCESKA IN PASTIRČEK«

Gospodinja: Imam tri otroke. Kadarkoli je v Kranju ali bližnji okolici otroška igra, jih vedno peljem na predstavo. Otroci so navdušeni in reči moram, da se tudi sama včasih prav dobro razvedrim. Te predstave zelo vplivajo na otroke. Zelim pa, da bi jih bilo več, da ne bi prosvetna družstva imela na svojem repertoarju le eno predstavo za otroke letno. Od vseh otroških iger, kar sem jih videla v zadnjem času, se mi zdi, da je bila Golijeva »Princeska in pastirček« ena najboljših. Sikoro vsi igralci so svoje vloge prav posečno zaigrali.

Uslužbenec: Prav rad si ogledam z otroki otroške predstave. Zal pa so le-te zelo redke. Zdi se mi, da bi morala prosvetna družstva in gledališče vskladiti svoj program. Tako sedaj v zadnjem času igrajo dela za otroke v Kranju kar na dveh odrih, potem pa bo spet v obe dvorani dovoljen vstop le

odraslim. Dobro bi bilo, da bi bilo več otroških iger. Razen tega na amaterskih odrih zahteva vsako delo nepopisno voljo, vztrajnost in požrtvovalnost. Da pa se vendarle da delati, je pokazala prav zadnja predstava DPD »Svoboda« Kranj »Princeska in pastirček«. Igralci-amaterji pri tem društvu zaslužijo vse priznanje.

Deklica — 4 leta stara: Rada gledam medvedke, palčke, otroke... V »Princeski in pastirčku« mi je bil najbolj všeč pastirček, pa tudi kuharčka in princesko sem rada gledala (ko je zagledala veterane, se jih je malce prestrašila). Ko je odhajala iz dvorane, je navdušeno vprašala očka: zakaj večkrat ne gledava takih iger? Zakaj?!

Deček — 6 let star: Vedno se veselim, kadar greva z mamo na igro. V »Princeski in pastirčku« sem najraje gledal veterane. Oh, kako so bili »junaki«! Ze tretjič sem jih gledal, pa bi jih še občudoval.

Lj.

naša kronika

DELAJSKI SVETI V OBČINI RADOVLJICA ODKLANJAJO FORMALNE RAZPRAVE

V ponedeljek, 7. t. m., je bila v Radovljici seja stalne konference predsednikov delavskih svetov in upravnih odborov.

Med drugim so ugotovili, da je sodelovanje med upravami podjetij in delavskim samoupravljanjem vedno lažje, le v tovarni »Elan« je uprava podjetja mnenja, da DS ne more biti seznanjen z vsemi problemi.

DS v občini Radovljica niso več zadovoljni samo s formalnimi razpravami. Praksa je pokazala, da so se večkrat spuščali v prevelike podrobnosti. Zato so pričeli ustanovljati komisije, ki jih imajo v

nekaterih večjih podjetjih že po 5 stalnih in nekaj začasnih. C. B.

IZ MLADINSKIH AKTIVOV

Mladinski aktiv na Brezjah zadnje čase prav dobro dela. Glavna naloga članov je zgraditev športnega igrišča. Nekaj športnih rekvizitov so dobili od kmetijske zadruge Brezje, nekaj pa so jih nakupili sami. Med člani LMS je 17 jadralskih pilotov.

V Ljubnem se bo mladina vključila v sekcijo mladih zadržnikov, v Avto-moto društvo, TVD »Partizan« ter gasilsko društvo. Ustanovljen imajo že svoj tamburaški orkester, ki je že večkrat nastopil na raznih proslavah. S.

Iz hiše

TUDI V OKOLICO

IZ PRAKSE HISNIH SVETOV

Praksa je pokazala, da hišni sveti bolje upravljajo stanovanjski fond kot so ga pred njimi stanovanjski organi državne uprave. Pred uvedbo družbenega upravljanja na tem področju je skoraj tričetrt v letih 1949/50 popisanih zgradb v Sloveniji polagoma propadalo, ker jih nihče ni zadovoljivo vzdrževal. Administrativno upravljanje hiš splošnega ljudskega premoženja ni moglo biti kos nalogam. Tam, kjer so bila stanovanjska poslopja še v privatni upravi, pa lastniki že tako nizke najemnine pogosto niso uporabljali za vzdrževanje hiš, marveč so si s temi sredstvi skušali povečavati osebne dohodke.

Prednost družbenega upravljanja hiš je v tem, da vključuje pobude učevalcev stanovanj, ki so neposredno zainteresirani, da v imenu družbene skupnosti kolikor moč bolje upravljajo stanovanjski fond. Mnogi hišni sveti so s smotrnim varčevanjem, z vključevanjem prostovoljnega dela itd. pribrani proračunom stanovanjskega fonda že lep denar, s katerim je bilo potem možno opraviti več vzdrževalnih del. Po večini so hišni sveti že uvedli in uveljavili hišne rege, dobro uredili pobirane najemnin in podobno.

Seveda se najdejo tudi še taki hišni sveti, ki za zdaj še slabo upravljajo stanovanjska poslopja, ki s pasivnim odobravanjem (češ da ne bo prepira v hiši) privolijo, da na posamezni upravitelj stanovanj prevzame stroške za razna pravila na sklad za vzdrževanje hiše, čeprav so ti stanovalci škodo s svojo nepazljivostjo, malomarnostjo povzročili sami in bi jo morali tudi sami poravnati. Nekeje se je zgodil tudi drastičen primer: Vodovodna pipa v stanovanju je začela puščati. Potrebno bi bilo namestiti novo tesnilko, ki stane približno kovača. To drobno popravilo skoraj ne bi bilo vredno besede, saj bi ga stanovalec lahko sam opravil, vendar pa ga je iz komodnosti naprtil hišnemu svetu. Leta je naročil popravilo v neki obrtni delavnici, ki je zanj zaračunal okrog 200 din. Tesnilka je stala 9 din, vse ostalo pa je šlo na račun zamude časa obrtniškega delavca, ki je moral priti opraviti drobno popravilo iz oddaljene delavnice. S takim nepravilnim odložitvijo do splošnega ljudskega premoženja naravnost stran mečemo sredstva, ki bi jih sicer lahko koristneje uporabili za vzdrževanje hiš. V takih primerih je torej vsekakor treba poostriži ljudsko kontrolo. Na račun skladov za vzdrževanje hiš naj gredo le taka popravila, ki se jim pri rednem pravilnem upravljanju stanovanj pač ni moč izogniti.

Toda hišni sveti, ki slabo upravljajo zaupano jim ljudsko premoženje, so v manjšini. Za večino hišnih svetov pa je značilno to, da so se z uspehi pri vzdrževanju stanovanjskega fonda že močno uveljavili pri ljudeh.

Vendar od organov družbenega upravljanja na področju stanovanjskega fonda že pričakujemo več kot so storili doslej. Ti organi omejujejo svojo dejavnost za zdaj le na nabiranje najemnine, na urejanje hišnih redov in na vzdrževanje stanovanjskih zgradb. Zedenimo v večjem bloku, pa bi jih lahko in bi jih izposojali proti malenkostni odškodnini. Zlasti v zaokroženih naseljih (pri novih stanovanjskih blokih) pogrešamo otroška igrišča, vrtnice in podobno. Pogosto je slišati tudi predloge, naj bi hišni sveti začeli združevati del svojih sredstev za ustanavljanje uslužbenih obrtnih delavnic. Vsak dan se dogaja, da se v stanovanju pokvari kuhalnik, likalnik, električna napeljava, vodovodna pipa, zlomi se ključ, preplekati je treba stanovanjske prostore, popraviti okna ali vrata, ki se dobro ne prilegajo. Ob takih prilikah stanovalec na svoji koži začuti nerazvitost naše uslužbenosti obrti, saj dostikrat porabi za pota precej časa in denarja, preden je pokvarjena stvar spet v redu. In ne samo posamezniki, tudi hišni sveti to občutijo, ko morajo drago plačevati obrtniške storitve. Vzemimo tudi takle primer: tekstilne tovarne prodajajo trgovskim podjetjem ostanke blaga po dokaj nizkih cenah. Toda ti tekstilni ostanki se v trgovski mreži običajno porazgube (po sorodstvenih, prijateljskih in podobnih zvezah), tako da jih le malo pride v prodajo. Zakaj ne bi ta ali ona tekstilna tovarna odprla v mestih,

limo pa, da bi se začeli lotevati tudi korakov za moderniziranje in olajšanje gospodinjanskega dela (nabava pralnega stroja, električnih strojkov za loštenje parketnih tal, sesalcev za prah itd., itd.), Takih naprav, ki so razmeroma še draga, si posamezno gospodinjstvo še ne more nabaviti, hišni sveti,

pravzaprav samo legalizirali tako imenovano dodatno delo, ki se zdaj skriva največkrat v šušmaranju, ki ga spričo nezadostno razvite obrti bolj ali manj toleriramo.

Takih in podobnih ukrepov, ki bi dokaj lahko pomagali izboljševati lokalni družbeni in osebni

benega upravljanja stanovanjskih hiš. Z drobnim administrativnim menjem, ki ga pa spričo nezadostno skupnosti ne morejo dovolj skrbeti za pravilno funkcioniranje hišnih svetov. Tako so hišni sveti čisto prepusteni samim sebi, po drugi strani pa omejujejo njihove pobude stanovanjske uprave in zakonski predpisi. Morda se ravno zato pojavlja predlog, naj bi začeli ustanavljati stalne konference hišnih svetov v občinah, podobno kot že obstajajo (na primer v Kranju in Radovljici) stalne konference delavskih svetov v industriji. Je sicer vprašanje, ki ga je vredno podrobneje proučiti, ali ustreza, da bi na tem področju samoupravljanja uvedli prav takšno obliko izmenjave izkušenj kot na polju delavskega upravljanja, kajti na področju družbenega upravljanja hiš bi to delo pravzaprav morali opravljati že sveti stanovanjskih skupnosti. Ne glede na to, ali bi bil odgovor na to vprašanje pritrdilen ali odklonilen, pa vse to kaže, da razvoj tudi na tem področju družbenega upravljanja išče, kako bi stopil za stopnico višje, ker praksa že prestraša sedanje okvire.

Bržkone prav zato, ker sveti stanovanjskih skupnosti pri sedanjih svoji organizaciji ne morejo dovolj življenjsko sodelovati in pomagati hišnim svetom, na primer v kranjski občini že razmišljajo o tem, da bi namesto enega sedanjega osnovali v občini več svetov stanovanjske skupnosti, za posamezna območja, ki so že ali še nastajajo kot izoblikovana zaokrožena naselja (Zlato polje, Planina, področje okrog vodovodnega stolpa, Stražišče, kjer gradi »Tiskanina« 47 stanovanj). Na ta način bi se sveti stanovanjskih skupnosti bolj približali osnovnim družbenim organom, hišnim svetom, hkrati pa bi se take stanovanjske skupnosti lahko bolj naslonile tudi na podjetja, katerih stanovanjski bloki so v teh stanovanjskih skupnostih, ki so torej, da tako rečemo, v »interesni sferi« teh podjetij.

V okviru takih posameznih stanovanjskih skupnosti bi bilo najbrže laže urejati vprašanja otroških vrtnic, igrišč, ustanavljati servisne delavnice (ki bi imele tako dovolj veliko, vendar hkrati zaokroženo potrošno zaledje) kot pa imajo zdaj možnosti za to posamezni hišni sveti. Svet stanovanjske skupnosti v eni izmed ljubljanskih občin je osnoval celo odbor za vprašanja trgovine na njegovem območju, kar je vsekakor dobra stvar. S pridom bi se dalo uporabiti pripravljenost nekaterih podjetij, da bi odstopila najnujnejša osnovna sredstva in strokovne delavce za ustanovitev servisnih delavnic. Posamezne tovarne obljubljajo celo pomoč v obliki odpadnega materiala oziroma ostanke, ki bi jih take delavnice lahko še koristno uporabile (tekstilni odpadki za krpalnice, usnje za popravilo čevljev in tako dalje). Tako pomoč bi prispevala h krepitevi lokalnega standarda in k razvijanju družbenega upravljanja na področju stanovanj, ki predstavlja čedalje pomembnejši činitelj v življenju lokalnih skupnosti, v izpopolnjevanju komunalnega sistema.

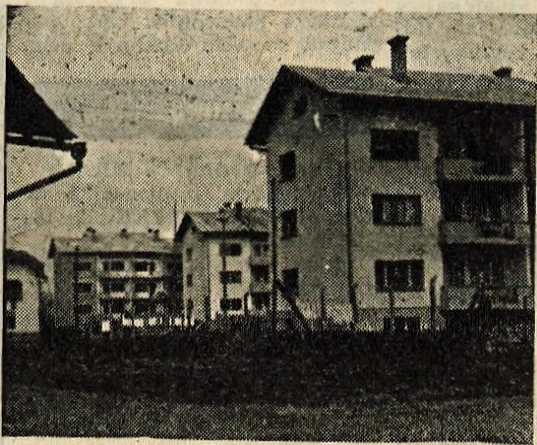
Vsekakor zasluži razvoj hišnih svetov in stanovanjskih skupnosti tudi večjo pozornost družbenih in političnih organizacij, saj je v te organe vključeno tudi ogromno število državljanov (v približno 530 hišnih svetih na Gorenjskem sodeluje okrog 2000 ljudi). Stanovanjska poslopja, ki jih upravljajo ti družbeni organi, pa predstavljajo v marsikateri občini celo večjo vrednost kot osnovna sredstva v tamkajšnji industriji.

Miro Zakrajšek

HISNI SVETI SO SE ŽE MOČNO UVELJAVILI — MATERIALNE IN ZAKONSKE OSNOVE ZA DELO TEH DRUŽBENIH ORGANOV POSTAJAJO PREOZKE — KAKO POCENITI OBRTHNE STORITVE? — Z DRUŽENIMI SREDSTVI NAJ BI POMAGALI MODERNIZIRATI GOSPODINSTVA — NE LE ENA, AMPAK VEČ STANOVANJSKIH SKUPNOSTI V OBČINI — NEKATERA PODJETJA SO PRIPRAVLJENA POMAGATI PRI USTANAVLJANJU SERVISNIH DELAVNIC

še dodaten zaslugek. S tem bi standard, se organi družbenega upravljanja za zdaj skoraj še ne lotevajo. Vzrokov je več, le-ti pa so objektivni in subjektivni. Delo hišnih svetov otežkočajo pomanjkljivi in zapleteni zakonski predpisi. Uporaba sredstev iz najemnin je zdaj omejena predvsem na vzdrževanje hiš in izdatke za dejavnost stanovanjskih uprav, ni pa zakonite osnove, denimo, za to, da bi hišni sveti v nekem zaokroženem naselju dali del sredstev za ustanovitev te ali one servisne delavnice. Marsikje manjka ustreznih prostorov za ureditev takih delavnic. Ponekod hiše, ki spadajo pod družbeno upravljanje, ne tvorijo dovolj strnjena naselja ali dela mesta. Razen tega so nekateri hišni sveti spričo pomanjkanja izkušeni še neelastični ali pa vanje še ni dovolj prodrla spoznanje, da so taki koraki kot na primer skupna nabava raznih naprav za modernizacijo gospodinjstev, ureditev igrišč, odpiranje servisnih delavnic itd., važen sestavni del standarda. Najemnine so še neekonomske, kar zmanjšuje materialno osnovo družbenega upravljanja. Tako na primer hišnim svetom v starih poslopih zmanjkuje sredstev za najnujnejša vzdrževalna dela. Hišni

Bloki na Jesenicah (levo) in v Domžalah (zgoraj)

zlasti pa v delavskih naseljih lastne prodajalne s temi odpadki? Prav tako bi bilo moč odpreti krpalnice ali pa obrtne delavnice, ki bi iz teh odpadkov izdelovale, denimo, otroško konfekcijo ki je manjka.

Vse torej kaže, da bi se hišnim svetom in stanovanjskim skupnostim marsikje bolj splečalo pripeljati del svojih sredstev za skupno ustanovitev servisnih delavnic, ki bi po eni strani pomagale hišnim svetom poceniti vzdrževanje zgradb, po drugi pa bi opravljale drobna popravila za posamezne stanovalec. Te delavnice pa naj bi bile obremenjene le z minimalnimi družbenimi dajlavami. V njih bi zaposlovali zlasti honorarne delavce, ki so izučeni te ali one obrti (mizarje, ključavničarje, pleskarje itd.) ter zdaj po delu v tovarni tako in tako iščejo

sveti so še premalo samostojni pri svojem delu zato, ker distribuiranje stanovanj spričo stanovanjske stiske še sili tudi k centralizaciji pri upravljanju stanovanjskih skladov. To pomanjkanje stanovanj pa je konec koncev spet v zvezi z nizkimi najemninami, vendar tega vprašanja ni moč rešiti čez noč brez škode za življenjsko raven.

Nekatera vprašanja, ki se jih hišni sveti vsak zase še ne morejo uspešno lotiti, bi bilo morda moč učinkovitejše reševati združeno, v okviru stanovanjske skupnosti. — Toda v le-teh se je delo ponekod zreduciralo na dejavnost stanovanjske uprave, na distribuiranje stanovanj in ostalo administracijo. Nekateri sveti stanovanjskih skupnosti so preveč odtrgani od hišnih svetov, ki pa so temeljni organi celotne organizacije druž-

Kako naj dela sindikat

V Trzinu je bil pred kratkim letni občni zbor Občinskega sindikalnega sveta. Bralce seznanjamo z izjavami nekaterih diskutantov:

Gašper Golmajer iz Bombažne predilnice in tkalnice: »Treba bo dokončno ukiniti nočno delo žena in deklet. Ko smo v BPT to vprašanje sprožili na zasedanju DS, so nam odvrnili, naj ga rešuje sindikalna organizacija sama. Nadalje pripominjam, da vodilni kader premalo sodeluje v proizvodnji. Dogaja se, da pride obratovodja ali mojster jutraj v obrat le pogledat, potem pa ga večins vse dopolne ni. Dobro bi bilo, če bi tudi v ostalih podjetjih organizirali pri DS komisije, ki bi skrbele za povečanje proizvodnje in za strokovno izobraževanje delavcev.«

Zastopnik DPD Svoboda tov. Stefe: »Sindikalna organizacija premalo skrbi za delovnega človeka izven delovnega časa. Potrebno mu je neprestano izobraževanje, to pa je možno le, če so delovni ljudje vključeni v naših sekcijah. Naše društvo pričakuje od ObsS razen materialne podpore tudi moralno pomoč.«

Zastopnik TVD Partizan F. Markelj: »Mladino moramo vključiti v športna in telovadna društva. Fizična okrepitev je neobhodno potrebna, če pričakujemo od nje večji delovni učinek.«

Ludvik Stalc: »Pri ObsS so ustanovili iniciativni odbor Društva prijateljev prirode, ki bo poskrbelo za razvedrilo delavcev v času dopusta za majhen denar. Ta pobuda je zelo koristna in vzpodbudna.«

Stane Bodlaj, predsednik ObsS: »Dela Občinskega sindikalnega sveta ni bilo zadovoljivo. ObsS je premalo povezan s podružnicami.«

Tovariš Jurač, zastopnik Zveze sindikatov Slovenije: »Treba bo več delati. Za slabo dejavnost društva ali organizacije ni odgovoren samo odbor, ampak članstvo, ki ne sodeluje.«

J. V.

Gospodarski koledar 1957

Kot vsako leto bo tudi leto izšel pravočasno iz tiska »Gospodarski koledar 1957«. Uvodne članke so letos prispevali naslednji tovarši: dr. Marjan Breclj, Viktor Avbelj in Zoran Polič, drugo tvarino pa so napisali naši najbolj razgledani gospodarski, finančni in ekonomski strokovnjaki.

Ze v prejšnjih letih se je pokazalo, kako koristen je »Gospodarski koledar«, ko je mogoče enkrat na leto našim kadrom v gospodarstvu v dostopni obliki prikazati vse, kar je za naše gospodarstvo najvažnejše in kar bi morali pri svojem delu vedeti, poznati in uporabljati. Dames že vsakdo ve, da je eno izmed najuspešnejših orodij v borbi proti tehniški in gospodarski zaostalosti in najmočnejše sredstvo za dvig naših gospodarskih uspehov, tehniški in gospodarski tisk. Zaradi tega bodo prav gotovo po »Gospodarskem koledarju 1957« posegli vsi, ki so zaposleni v našem gospodarstvu, predvsem pa ga bodo naročile v potrebnem številu izvodov vse naše gospodarske organizacije, podjetja, ustanove, zavodi in instituti. Naroča se pri Upravi »Nove proizvodnje, glasilo Zveze društev inženirjev in tehnikov LRS, Ljubljana, Trubarjeva 15, telefon 32-472, tekoči račun Ljubljana 60-KB-1-1142 po ceni din 1000.— za izvod.

A. L.

Gospodarski zapiski iz loške občine

V »Predilnici« so se precej trudili, da bi kljub redukcijam električnega toka povečali proizvodnjo in izboljšali strojni park. Uspeli so. Kupili so celo 12 strojev in skupni vrednosti pet milijonov din. Tovarna »Sešir« je tudi letos povečala proizvodnjo. Organizirala bo lastno prodajno mrežo in se močno približala potrebam trga. »Elra« je zaposlila predvsem nezaposlene ženske delovno silo, prebrodila začetne težave in se uspešno uveljavila tudi na tržiščih. V Pilarni v Retečah še niso izkoristili vseh možnosti za povečanje proizvodnje v novih prostorih. »Odeja« je povečala proizvodnjo z uvedbo novih izmen. »Transvortist« je dosegel kar nesluhen razvoj. Stalno narašča število prog in podjetje gradi že novo avtobusno postajo. Z izdelitvijo strojno kovinskega podjetja bo dobilo primerne prostore za servisne delavnice. Tudi nova bencinska postaja bo pripomogla k razvoju turizma in prometa. Pač pa loško gostinstvo po organizaciji, izbiri in postrežbi caplja za splošnim razvojem kraja. Občinski ljudski odbor je nekaterim gostilničarjem ponudil obrt. Morda bodo kot »privatniki« bolj prizadevani. Seveda pa bo treba misliti še na večje gostinske objekte (kavarna, slaščičarna itd.).

K. J.

GORENJSKI OBVEŠČEVALEC

GORENJSKE BODICE

Kupimo šivalni stroj na ročni pogon, za šivanje trakov. Gorenjski tisk — Kranj.

MALI OGLASI

6 komadov travrez 3 m dolžine 21 cm profila, dobro ohranjeno ugodno prodam. Ponudbe oddati na upravo lista pod »dobro ohranjeno«.

Prodajam hišo z zemljo 6.800 kvadrat. metrov površine. Naslov v oglasnem oddelku. Prodajam repo in korenje. — Brezar Janez, Priskovo 145. Prodajam dobro ohranjen krojaški šivalni stroj »Singer«. — Suha pri Skofji Loki št. 60. Prodajam: kosičnico »Lanz«, izruvač za krompir »Schmatzer«,

motorno slamoreznico in dva pluga obračalnika nemške izdelave. Bohinc Jože, Zg. Brnki 60, Cerklje pri Kranju. Gozd zaraščen v Bodoški grapi pri Skofji Loki prodam po 10 din kvadrat. m v parcelah po en hektar ali skupno. — Ana Krmelj, Stanišena, Zmirec 28, Skofja Loka. Osební avto BMW generalno popravljen in rezervni stroj za Opel Blitz 3-tonski ugodno prodamo. — »Metalca«, Ljubljana, Parmova 33. Šivalni stroj neuporaben kupim. Ponudbe poslati na upravo lista pod »neuporaben stroj«.

PRIDRUŽUJEMO SE ZALOVANJU SLOVENSKEGA NARODA OB SMRTI ARHITEKTA JOSIPA PLEČNIKA NJEGOVO SODELOVANJE PRI UREJANJU NAŠEGA MESTA BOMO VEDNO S SPOSTOVANJEM CENILI OBCINSKI LJUDSKI ODBOR KRANJ

Prodajam mizarški kombiniran stroj 400 mm. Jošt Hinko, mizar, Naklo št. 51. Kupim gašperček ali pečico. Ponudbe oddati na upravo lista. Mesto hišnika in snažilke sprejmeta mož in žena. Naslov v upravi lista. Sprejemamo takoj učenka in učenca z malo maturo za trgovino manufaktura - konfekcija »Pri Kranjcu«, Kranj, Cankarjeva 7. NSU Pony 97 ccm naprodaj. Ogleđ v Cerkljah 39 pri Hribarju.

Prodajam šivalni stroj. Poizvedbe v restavraciji »Jelen« — Kranj. Prodajam 2 črni svinji 11 tednov brejč. Ogleđ: Kadivec Martin, Senčur 258.

Ce vsa podjetja zaključujejo svoja poslovanja iz preteklega leta s pregledi in bilancami, bom pa še jaz potegnul nekaj zaključkov in priznal, da je meni v »Bodiceh« malce spodrsnilo. Temu pa nisem kriv toliko sam kot netočne informacije oz. ljudje, ki so mi postregli z neustreznimi podatki.

21. dec. preteklega leta sem v »Bodiceh« napisal, češ da se je kmet. zadrugi Bohinjska Bistrica pokvarilo 2500—3000 kg sira. Medtem pa je prizadeta zadruga obvestila uredništvo našega lista, da temu ni tako. Od sira, ki ga ima kmet. zadruga na zalogi, je bilo poslano 25 vzorcev v analizo na Higijenski zavod v Ljubljani. Rezultat te analize se je glasil: Sir ne vsebuje nobenih zdravju škodljivih primesi in je zato primeren za prodajo in ljudsko prehrano.

Do podobnega primera je prišlo tudi v »Bodiceh« z dne 21. decembra pr. leta glede medzadružnega lesnega industrijskega podjetja »Jelka«. Takole sem bil napisal:

»Nakupovalec medzadružnega lesnega podjetja »Jelka« ne prevaža lesa, ki ga nakupi v okolici Bohinja, s kamioni domačega podjetja, temveč se poslužuje kamionov LIP »Tomaž Godec«, ki so mnogo cenejši. Da ne bi kamioni podjetja »Jelka« počivali, pa ta čas opravljajo prevozne usluge drugim, ki lahko globlje sežejo v mošnjček.

Pozneje je bilo uredništvo našega lista poučeno s strani prizadetega podjetja, da podjetje ne poseduje nobenega kamiona in se zatega delj poslužuje izključno le prevoznih sredstev avtoprevozniških podjetij. Razen tega podjetje »Jelka« še nikoli ni uporabilo za prevoz lesa kamiona LIP »Tomaž Godec« iz Bohinjske Bistrice. — Seveda, gledano s te platí, tedaj je primer pod-

jetja »Jelka« povsem drugačen. Prosim, da mi obe podjetji oprostita, ker sem nasedel ljudem, ki so mi neodgovorno posredovali neosnovane govorice.

On dan — dan ali dva pred Novim letom je bilo — sem jo mahal po cesti proti Cerkljam. Pa se mi je nenadoma zapetil v glavo vprašanje, kje neki se začne cerkljanska občina? Na vse kriplje sem gruntal, pa mi ni nič pametnega prišlo na misel. Prav tedaj sem srečal postarnega možakarja.

»Kje pa začne prav za prav cerkljanska občina?« sem ga vprašal. Stari se je šegavo zarezal in dejal: »Tam, kjer se boste začeli spotikati.«

O, spotikam se pa že nekaj časa. Posebno po tej cesti. No, potem ste pa že v cerkljanski občini. Veste, v nobeni občini ne najdete tako debelih gramozov nastutih cest, kot prav v cerkljanski. No, pa bo že bolje, saj bo kmalu zapadel sneg in zamedel gramoz.

Ko sem se poslovil od šegavega kramljača, sem razmišljal, čemu neki posipajo ceste s tako grobim gramozom. Naposled se mi je posvetilo. Debel gramoz se vsaj tako hitro ne znuca.

Mimogrede bi vprašal prizadete v Cerkljah, kdaj mislijo popraviti hode, ki se že leto in pol valjajo po cestah? Ne le, da ovirajo promet, vremenskim neprilicam izpostavljeni les se tudi močno kvari. Čas bi že bil, da bi odpeljali les tja, kamor je namenjen.

Naneslo je tako, da sem pribrenčal v Komendo. Pripovedoval sem mi o tem in onem, žal pa sem obogatel le za eno bodico.

V tamošnji zbiralnici mleka so mnemja, da mleka, predno ga oddajo, ni treba precejati. Pa kdo bi se sicer mučil s tem nepotrebim

opraviłom. Kako važno je precejanje, kaže primer, ko je službujoča mlekarica našla v precejalniku otroške gumijaste copate. Ob tem primeru se lahko vprašamo, kaj vse lahko zaide v mleko, če je tokrat govora le o šlapah. — Res, malo vestnosti in higijenskih ukrepov pri takšnem poslovanju res ne bi škodovalo!

Za zaključek pa še tole. Novoletni prazniki so trikali na vrata, jaz pa v glavo kosmat kot levi razbojnik.

Nemara bi ne bilo tako napačno, če bi stopil k brivcu in se polepšal, sem si mislil. Rečeno — storjeno. Peta ura je odbila, ko sem stopil v brivnico. Mejdun — skoraj vzrak me je vrglo, ko sem zagledal kot kurje črevo dolgo rajdo kosmatih dedcev. Sedel sem mednje in čakal... čakal, kdaj bo minulo tistih pet minut čakanja, ki mi jih je obljubil brivec. Sicer pa vsakdo ve, kaj pomeni čakati 5 frizerskih minut. Po eni uri čakanja sem prišel na vrsto in korajžno velel: »Grivo mi malo pošucaj! Komaj je strojček zabrenčal okrog ušes, že se je za mojim hrbtom oglasilo negodovanje ostalih klientov, ki so čakali na britje. Godrnjali so, češ kaj mi pride na misel, da se strižem pred praznikom, ko pa vsi ostali komaj čakajo na britje. Kaj sem hotel? Molčal sem. Na pol otrizen vendar nisem mogel zapustiti brivnice. Natihoma sem pa le pritrdjeval negodovanju ostalih, ki so čakali na britje. Po pravici povedano, lahko bi se ostrigel med tednom in ne prav tedaj, ko je z britjem dela čez glavo. Čeprav sem gasam polomil, sem sestavil pravilo: »Sobota ali dan pred praznikom bodi namenjena le britju, lase si lahko pošucaš tudi med tednom!«

Pa prihodnjic kaj zanimivejšega. Do tedaj Vas pozdravlja Vaš Bodičar

OBJAVE

RAZPIS »Marmor« Hotavlje INK Gorenja vas razpisuje delovno mesto knjigovodje za knjiženje finančnega in blagovnega knjigovodstva.

OBJAVA Bolniški zavarovalni zavod Slovenije v Mariboru, Slomškov trg 6 — sedaj Bolniški sklad za vzajemno pomoč sklicuje 1. občni zbor svojih članov dne 20. 1. 1957 v Mariboru ob 8. uri v dvorani na Slomškovem trgu 6, s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev delovnega predsedstva. 2. Volitev komisij. 3. Poročilo o delu. 4. Razprava o delu sklada. 5. Volitve upravnega in nadzornega odbora. 6. Razno.

Uprava sklada VABILO Sportno društvo »Mladost« v Stražišču vabi vse svoje člane, simpatizirerje in ljubitelje športa na **REDNI OBČNI ZBOR** v nedeljo 13. januarja 1957 ob 8. uri dopoldne v prostorih »Menze« na Gaštejju. **Upravni odbor**

ZAHVALA Okrajni odbor RK Kranj se iskreno zahvaljuje delovnemu kolektivu tovarne »Planika« v Kranju, ki je za Novo leto 1957 poklonila 44 parov čevljev. Res je, da so čevlji le malenkostno rabljeni, vendar smo bili zelo presenečeni in zadovoljni, ker

bomo tudi take lahko zelo koristno oddali, oziroma podarili ljudem, ki so tega najbolj potrebni. Nad tem darilom smo bili presenečeni tembolj, ker se do sedaj tak primer obdaritve naše organizacije še ni pojavil. Kolektiv tovarne »Planika« je s tem dejanjem res dokazal najvišjo humanost in sočutnost do človeka, zato se še enkrat kolektiv in upravi tovarne »Planika« iskreno zahvaljujemo za poslano darilo. Zelimo pa, da bi temu vzgledu sledila še druga podjetja in v okviru svojih možnosti podarila organizaciji darila, s katerimi bi lahko pomagali socialno šibkim ljudem.

VE» ob 18. in 20. uri — zadnjikrat.

KINO NAKLO 13. januarja, italijanski barv. film »TEODORA« ob 16. in 19. uri.

KINO »KRVAVC« CERKLJE 12. in 13. januarja, italijanski film »POLICIJA IN TATOVI«. V soboto ob 19.30 in v nedeljo ob 16. in 19. uri.

KINO

KINO »STORŽIC« KRANJ 11. januarja, italijanski barv. film »DEKLE Z REKE« ob 16. in 20. uri.

12. januarja, italijanski barv. film »DEKLE Z REKE« ob 16. in 20. uri in italijanski barv. film »TEODORA« ob 22. uri.

13. januarja ob 9.30 uri ameriški barvni film »SEJN«, ob 14., 16., 18. in 20. uri italijanski barvni film »DEKLE Z REKE« — zadnjikrat.

KINO »TRIGLAV« PRIMSKOVO 12. januarja, ameriški barvni film »ROBINZON CRUSO« ob 17. in 19. uri.

13. januarja, ameriški barvni film »SEJN« ob 15., 17. in 19. uri.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE 12. januarja, italijanski barv. film »TEODORA« ob 18. in 20. uri.

13. januarja, ameriški barvni film »ROBINZON CRUSO« ob 15., 17. in 19. uri.

KINO »RADIO« JESENICE 11. januarja, ameriški barvni kriminal. film »KLIČI M. ZA RADI UMORA« ob 18. in 20. uri — zadnjikrat.

KINO »PLAVŽ« JESENICE 11. januarja, ameriški barvni film »VELIKA NOČ CASANO-

GLEDALIŠČE

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek 11. januarja ob 20. uri — izven — Premiera Aristofanes »LIZISTRATA«.

Nedelja 13. januarja ob 16. uri izven in za podeljelje — Aristofanes »LIZISTRATA«.

Na osnovi 10. člena Uredbe o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov

RAZPISUJEMO MESTO 1. poslovodja tesarske delavnice v sklopu Obrtnega podjetja, Selca 2. poslovodja zidarske delavnice v sklopu Obrtnega podjetja, Selca 3. poslovodja čevljarke delavnice v sklopu Obrtnega podjetja, Selca Vsi trije kandidati morajo biti obrtni mojstri z ustrezno prakso. Plača po tarifnem pravilniku. Priglasitveni rok je 10 dni po objavi v časopisu. Komisija za imenovanje direktorjev ObLO Železniki

Okrajni zavod za socialno zavarovanje Kranj, Golniška 7

razpisuje naslednja uslužbenska mesta:

- 1. uslužbeno mesto isterjevalca prispevka. Pogoj: najmanj nižja srednja šola s 5 let prakse v davčni ali finančni službi; 2. uslužbeno mesto knjigovodje (pom. knjigovodja). Pogoj: popolna srednja šola s najmanj 3 leta prakse v finančni službi.

Plača po temeljni uredbi o plačah uslužbencev državnih organov in ustanov.

SPORT

KLJUB PORAZU DOBER HOKEJ POD MEŽAKLJO SPARTAK (BRNO) : JESENICE 19:1 (8:0, 5:0, 6:1)

Ceprav so v ponedeljek jeseniški hokejisti visoko izgubili srečanje s hokejisti Spartaka iz Brna, je bila tekma vendarle zanimiva, za mlade jeseniške hokejiste pa razen tega tudi prvi resen spopad s svetovno hokejsko elito. V moštvu Spartaka je nastopilo 5 državnih reprezentantov, ki so dva dni pred nastopom na Jesenicah porazili v Brnu A reprezentanco Sovjetske zveze, ki uradno nosi naslov svetovnega prvaka.

Zaradi očitne premoči gostov znanje Jeseničanov ni prišlo kdo ve kako do izraza. Ob hitrih Spartakovih so bili Jeseničani kaj počasni, čeprav lahko trdimo, da so v jugoslovanskem me-

rilu najhitrejši in najtemperamentnejši.

Končni rezultat je bil 19:1 za Spartak. Tretjine pa so se končale 8:0, 5:0 in 6:1. Šele v zadnji tretjini se je Jeseničanom zasluzeno posrečilo potresti Richterjeva vrata. Strelec je bil Tišler.

Kljub visokemu porazu pomeni ponedeljkovo srečanje za mlade jeseniške hokejiste močno vzpodbudo k še intenzivnejšemu in smotrnejšemu delu.

MEDNARODNE SANKAŠKE TEKME V BOHINJU V nedeljo, 13. januarja bodo v Bohinju, na znani sankškaški progi »Belvedere« mednarodne sankškaške tekme. Sodelovali bodo vsi sankškaški klubi z Gorenjske ob udeležbi kluba ASKÓ iz Celovca. Tekmovanje bo za »Lazarjev pokal«. I. A.

OBČNI ZBORI Zimski čas je čas, ko vsi športni kolektivi podajajo obračune svojega dela v pretekli sezoni. M.

Pred kratkim je bil v Kranju občni zbor kranjskih plavalcev. Na razmeroma slabo obiskanim občnem zboru so plavalci še enkrat pregledali svoje delo.

Tudi nogometiši so se v nedeljo zbrali na občnem zboru. Največ govora je bilo o novem igrišču. Staro igrišče ob Cesti na Golnik bodo kmalu zazidali s stavbami in morda se bodo že v prihodnji prvenstveni sezoni kranjski nogometiši preselili na novi stadion za mestnim kopališčem. V najkrajšem času pa bodo nabavili tudi drese za mladinsko in pionirsko ekipo.

Močno obiskan je bil tudi občni zbor radovliškega »Partizana«. Telovadci iz Radovljice so vse leto marljivo vadili v telovadnicah in se udeležili tudi precej tekmovalj in zletov, kjer so se povsod solidno plasirali. V letošnjem letu se bodo še bolj posvetili delu z najmlajšimi tekmovalci. M.

Ob tretjem občinskem prazniku v Železnikih čestitamo svojim občanom

- OBCINSKI LJUDSKI ODBOR
- OBCINSKI ODBOR ZVEZE KOMUNISTOV SLOVENIJE
- OBCINSKI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI
- OBCINSKI KOMITE Ljudske mladine
- OBCINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV
- OBCINSKI ODBOR REZERVNIH OFICIRJEV
- OBCINSKI ODBOR VOJNIH INVALIDOV
- OBCINSKI SINDIKALNI SVET
- OBCINSKI ODBOR RDECEGA KRIZA
- DRUSTVO UPOKOJENCEV

PRED PREMIERO ARISTOFANOVE KOMEDIJE »LISISTRATA« V PREŠERNOVEM GLEDALIŠČU

FANTASTIČNO KOMIČNA ZGODBA O VOJNI IN MIRU

Malokdo je verjel in še zdaj komaj verjame, da bo Sofoklej že ob prvi uprizoritvi v Kranju osvojil občinstvo. Pa je že tako, da išči dobro vodo pri izviru, in še nekaj: našemu občinstvu, ki je še povsem gledališko nepokvarjeno, je obredni značaj grške tragedije zelo imponiral.

Drevi se bo kranjska gledališka publika prav tako prvič v ožji gledališki zgodovini srečala s komedijografom stare Grčije — Aristofanom.

Neovrgljiva resnica je, da je grška komedija najbolj živa od vsega, kar nam je zapustilo to ljudstvo, in da ta komedija včasih obravnava v fantastično vizionarni zagnanosti vprašanja, ki so povsem moderna. Z razbrdano objestnostjo se loteva dnevnih političnih vprašanj, napada vsakogar, ki se pojavi na javni pozornici, in tako vedri helensko nebo. Zelo rada se ponorčuje filozofski modrosti in brk, kadar ta modrost ni več modrost, temveč zgolj neslani sofizem in psevdodialektika; po domače povedano — mlačva prazne slame. (Medtem ko so v tragediji obravnavali tragiški pisci vzvišena, malone nadčloveška vprašanja, se komedija norčuje iz tistih tragičnih junakov s tako »klaftsko« nesramnostjo, ki ji ni najti primerel)

Z eno besedo: komedija, kot izraz notranjega nasprotja Dionizove narave — njemu na čast je namreč nastala — je bila predvsem sredstvo neusmiljene družbene kritike, reagirala je na tako zvana dnevna in javna aktualna vprašanja.

Aristofanes, prvak med antiškimi komediografi in edini pesnik staroatiške komedije, čigar enajst komedij poznamo, sovpada v čas, ko se je bratomorna vojna med grškimi državicami na široko razmahnila. Ze v Ahar-nianih — eni izmed prvih komedij, se norčuje iz helenske vojaške slave: njegov glavni junak pa, menj nič — tebi nič, sklene separadni mir zase in za svojo družino. V Lisistrati je šel še dlje: atenska Lisistrata naščuva in pridobi za »seksualni štrajk« predstavnice nežnega spola in s tem štrajkom prisili vojskujoče se moške, da zapuste bojišča in se vrnejo nazaj k delu in ognjišču. Višek v obravnavanju te in podobne motivike pa je prav gotovo njegova komedija »Ženske v parlamentu«.

Skopo odmerjeni prostor nam ne dopušta, da bi se poglobljali v oznako njegovega dela. Dovolj bo, če povem le to: današnji čas je spričo večnega razpravljanja o vojni in miru, o razorožitvi, ob skritih in odkritih težnjah po hegemoniji kot nalašč ustrezen za to, da bo fantastična junakinja, porojena v domišljiji očeta evropske komedije — dela drugih piscev staro-atiške komedije se niso v celoti ohranila — doživela tak sprejem, kakršnega zasluži zaradi svojega nadvse domiselnega podviga za mir, blaginjo in srečo, po kateri hrepene vsi dobro misleči ljudje.

Za konec vam zaupam še tole: Aristofanes ni poznal hinavščine, ne malomeščanske lažisramežljivosti. Zato je njegov jezik odkritosrčen in sproščen — za pokvarjena ušesa kar preveč. Tega mu ne štejemo v zlo, pa najsi njegova predrznost včasih doseže mejo življenjske radoživosti, čutne sproščenosti, da ne rečem nehotene opolzkosti. Mladoletnikom predstavo odsvetujemo. Starši naj nam pri tem pomagajo, saj smo delo naštudiralci za pravo gledališko publiko s povsem poštenim odnosom do gledališča in njegovega izročila.

Rado Jan

FILMI, KI JIH GLEDAMO

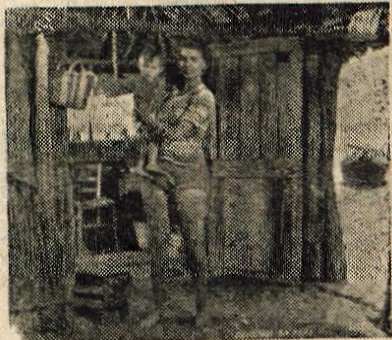
KLIČI M ZA UMOR

Ze ime Hitchcock nam jamči, da film po režijski plati ne bo razočaral, in če k temu prištejemo še imeni Grace Kelly in Ray Milland, tedaj moramo priznati, da je imel režiser tudi pri izbiri igralcev kaj srečno roko.

Filmsko zgodbo (scenarij je prirejen po odrskem tekstu), ki govori o umoru, odlikuje brezhibna dramaturška gradnja, preciznost zapleta s silovitim porastom dogajanja, psihološka poglobitev značajev in medsebojni odnosi nastopajočih ter mojstrsko obvladanje filmske tehnike. Vsekakor pa so to glavni elementi, ki vrednotijo vse Hitchcockove filme s kriminalno tehniko.

Morda utegne biti pri tem filmu novost tudi to, da je film, čeprav pripoveduje kriminalno zgodbo, posnet v tehnikoloru. Doslej je namreč prevladovalo mnenje, da je umetniška vrednost filmov s kriminalno tematiko ogrožena, če film ni posnet v črno-beli tehniki.

je »doma«. — V filmu je pristna le pokrajina z reko Pad. aa

KLEOPATRA

Kaj naj bi zapisali o tem zgodovinskem barvnem filmu ameriške proizvodnje?

Zgodovina starih Rimljanov po Cezarjevi smrti je potrjena, za to storjeno krivico pa se je režiser menda hotel oddolžiti z ne preveč posrečenimi revijskimi interpolacijami, s čudovitimi barvanji, sijajem, s spretnimi dvoboji in lepimi Egipčankami — vse to pa le ni rešilo filma. Uspelo pa je ustvariti podpovprečno zgodovinsko - pustolovski film, kjer je videti preveč kulis in povprečno igro.

TROBENTE OPOLDNE

Tudi o tem ameriškem westernu nimamo nič prida povedati. Neizprosen boj med dobrim in slabim, prvi zmaga, si pribori ljubezen, vmes pa divji Indijanci, streljanje, divje galopiranje, nekaj dobrih pretefov in konec — vse po kopitu stoterih filmov tovrstnega žanra.

Za ljubitelje »indijank« povprečen grizljaj. aa

DEKLE Z REKE

Sophia Loren — atomska lepota Italije. Zakaj ne? Če imajo Američani atomske lepote, zakaj jih ne bi imeli Italijani, saj ima vendar Sophia Loren vse pogoje za to. Kaj pa njene umetniške pence? Nič ne de, če po ribah za-udarjajoča lepota ni dovolj igralsko nadarjena, saj si lahko pomaga tudi s svojimi telesnimi čari.

Film bi na kratko takele karakterizirali: prvi del filma - neorealizem, Sophia in njene noge na suhem, drugi del pa — melodrama in njene noge v vodi. Ne moremo pa Sophiji Loren odrekati nekaterih kvalitete — v pazerstvu

Nestrokovnem zapisek ob RAZSTAVI GORENJSKIH LIKOVNIKOV

RAZSTAVLJAJO:

Milan Batista,
Marijan Beleč,
Saša Kump,
Nace Mihevc,
Floris Oblak,
Polde Oblak,
Dora Plestenjak,
Ljubo Ravnikar,
Ive Subic

Ive Subic: KOLONA V SNEGU

RAZSTAVA BO V PRIHODNJIH TEDNIH

OBISKALA VSE VEČJE KRAJE PO GO-

RENJSKEM, NA KAR NASE BRALCE PO-

SEBEJ OPOZARJAMO

ODDOLŽILI SO SE SPOMINU

utemeljitelja slovenske dramatike

SPOMENICA

ANTONU TOMAŽU LINHARTU

Ob 200-letnici Linhartovega rojstva je občinski odbor za Linhartovo proslavo v Radovljici pripravil obsežen tritedenski kulturni program. Ob tej priliki je izdal tudi »SPOMENICO rojaku Antonu Tomažu Linhartu«, v kateri je na 16 straneh objavljen program prireditve in trije jubilejni prispevki: Vida Stegovec, »Pomen Linhartove dramatike«; Tone Gaspari, »Obisk« ter Franc Pikelj in Dana Zitnik, »Ob desetletnici Prosvetnega društva A. T. Linhart«.

Vida Stegovec je v svojem prispevku orisala Linhartovo pot od nemške literarne ustvarjalnosti k slovenski, pri čemer se je na široko razpisala o »Županovi Micki«. V podrobnosti njegovega razmišljanja o Linhartovi dramatiki se ne bom spuščal, je dokaj neenotno, raztrgano, v podrobnostih pomanjkljivo (»Slovenski odiski jezik je bilo treba šele izoblikovati. Zato je Linhart postavil igro v kmečko okolje na Gorenjskem.«) Vendar pa njen prispevek primerno pojasni nastanek, bistvo in pomen Linhartove dramatike.

»Obisk« Toneta Gasparija je poetičen besedni sprehod po Radovljici in okolici nekdanj in danes. Slikovito je opisano to gorenjsko gnezdece, njegov nastanek, razvoj, njegov sedanjost, značaj ter njegove kulturne znamenitosti, gospodarske in družbene pomembnosti.

»Pregled dela Prosvet. društva «A. T. Linhart« (sestavila Franc Pikelj in Dana Zitnik) je statistika dela tega društva. Seznanja bralca z uspehi in

težavami posameznih sekcij (igralske, pevske, lutkovne, godbene) v povojnih letih, ko je delo društva neprestano doživljalo najrazličnejše krize. Zelo so zanimivi sklepi, sestavljeni 5. decembra 1946 na Prosvetni seji Mestnega odbora OF. Med drugim zahtevajo tole: »50 netto dohodkov od prireditve, ki jih organizira PS, gre v sklad za bodoči dom.« Ta »bodoči dom« je in bo še dolgo problem radovljiške kulturne dejavnosti. Pregled tega dela pravi, da je kulturnemu življenju v Radovljici nujno treba vdahnitvi novih moči in pozitivne.

S PROSLAVE V STRAŽIŠČU PRI KRANJU

V okviru proslav 200-letnice rojstva A. T. Linharta je gledališka družina stražiške Svobode uprizorila njegovo »Županovo Micko«. Pred predstavo je bila podana kratka označba Linhartovega časa in njegovega pomena za slovensko dramatiko.

V predigrji se je gledališka družina predstavila s Stepanka Bleiweisa enodejanko »Bob iz Kranja«.

V obeh igrah so nastopili igralci stražiške Svobode: Marta Cegarjeva (Micka), Franc Triler (Anže), Mirko Perne (Glažek), Zdenka Holyjeva (Sternfeldovka), Jože Fajfar (Tulpenheim), Oskar Preisinger (Monko), Anton Petek (župan). Pri »Bobu iz Kranja« pa je nastopil v vlogi Matičeta tudi Branko Jaklič.

Igro je režiral Milan Tepina, ki se je s to uprizoritvijo prvič predstavil kot režiser. Predstava je v vseh pogledih lepo uspela ter je žela tudi zasluženo priznanje obiskovalcev. B.

Strokovne ocene razstave gorenjskih likovnikov 1956 ne moremo objaviti iz zelo preprostega razloga: ker ni strokovnjaka, ki bi oceno napisal. All boljše povedano: strokovnjaki so

razstave lahko izrazimo v eni besedi: simpatična je, zelo simpatična.

Ko smo že pri splošnem opisu: razstava je slabo urejena. Vemo, da v ad hoc adaptiranih

razstave, ki se mu tesno približujejo Batistovi lesorezi in Ravnikarjevi akvareli (malce nekritično izbrani), od katerih privlačni zlasti drzno in preprosto, a zelo učinkovito »Bohinjsko jezero«. Saša Kump je eden izmed treh slovenskih scenografov (Jovanović, Korun, Kump), ki v iskanju sodobnega scenskega izraza ne le vztrajno iščejo, ampak so tudi marsikaj vrednega našli. Oba njegova razstavljenata scenska osnutka kažeta, da je Kump s tenkim posluhom ujel korak z modernim dramatikom in z njenim pojmovanjem tragičnega in lepega.

Dela Marijana Belca so precej pod povprečnim kvalitetenim nivojem razstave in ne sodijo v njen okvir. Isto bi lahko rekli o dekorativni risbi Naceta Mihevca.

O drugih pa samo to, kar velja pravzaprav za vse: razstava kaže poleg nekaj že izpolnjenih precej dobro zastavljenih obetov.

mm

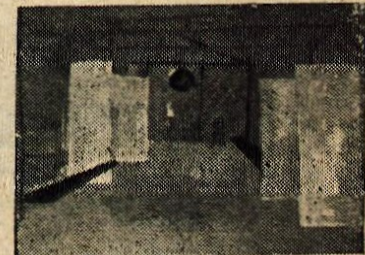
Ljubo Ravnikar: BOHINJSKO JEZERO

že — ampak ne pišejo. Radi pa bi ta za Gorenjsko vsekakor pomembni likovni dogodek vsaj kronistično zabeležili — iz tega nagiba je nastal pričujoči zapisek, ki noče biti ne kritika, ne ocena.

Deset imen, med katerimi vsaj štiri dobro pozna ne samo Gorenjska, ampak vsa republika. Deset zelo različnih avtorjev: nekateri so izoblikovali svoj lasten izraz, drugi ga še iščejo. Vsem pa je skupno eno: na tej razstavi bi zamenjaskali zaprašenega akademizma. Ne, tega ni. Vse drugo prej: sodobna hotenja, novodobni, ne eksaltirani, a vendar novodobni prijem, resna strem-ljenja, najti novim snovem novo obliko. Karakteristiko te

prostorih ni mogoče prirediti najboljše urejenih razstav, vendar ne dvomimo, da bi se v tem pogledu dalo storiti marsikaj več. Vsaj to, da ne bi slike enega avtorja visele razmetane po več stenah! Ureditvi razstave manjka neke generalne zamisli — to je vse.

Bežnemu obiskovalcu se vtisne v spomin pet del: Subičevo olje URSA SLIKA, Florisa Oblaka LASTNA PODOBA, prav tako v olju, Batistove KARIATIDE, Ravnikarjev akvarel BOHINJSKO JEZERO in Saše Kumpa GLEDALIŠKA SCENA za Smoletovo igro »Se nekaj malega o čakalnicah in življenju«. Subic in Floris Oblak nedvomno pomenita vrh

Saša Kump:

GLEDALIŠKA SCENA za Dominika Smoleta enodejanko »Se nekaj malega o čakalnicah in življenju«

DOBRA IGRAČA

naj bo okusno izdelana in naj ustreza otrokovi starosti

V izloženih oknih naših trgovin nas privablja velika izbira igračk, ko pa stopimo v trgovino, se marsikdaj upravičeno obotavljamo pri nakupu. Ni lahko izbirati igrače za otroke. Dobre igrače morajo biti predvsem zanimive za tistega, ki so mu namenjene. Otroku morajo nuditi čimveč priložnosti za aktivnost. Igrač, ki jih lahko samo gleda, se vsak otrok hitro naveliča. — Dobro igrača mora biti tudi okusno izdelana, zato se izogibajmo kričnim oblekam lutk, neokusnim

slikanicam in podobno. Za vsak starostno dobo otroka moramo izbrati drugačno igračko. V prvem letu življenja otrok pravzaprav ne potrebuje igračk. Morda ga bodo razveselili pikskajoči petelinčki in slično. Od prvega do drugega leta podarimo otrokom punčke iz cunj ali gume, nato lesene kocke za zlaganje, male lesene vlake, ki jih lahko otrok vleče za seboj, lesene živali na kolesih, celuloidne račke, ki plavajo na vodi. Leto kasneje pa mu lahko kupimo že razne barvice, eno-

stavne risanke in slikanice, majhne avtomobile brez mehničnega pogona, lutke, ki jih lahko slači in oblači, kuhinjsko in sobno pohištvo, posode, ki se ne morejo razbiti itd. Nadalje mu lahko od večjih igračk izberemo voziček za punčko. Miniaturno kmečko gospodarstvo z različnimi živalmi mu nabavimo ali izdelamo med tretjim in četrtim letom, nadalje mu kupimo igre za sestavljanje iz lesenih delov, zelo enostavne glasbene instrumente, opremo za punčko, trokolo, kuhinjske predmete in drugo. Med četrtim in sedmim letom se bo otrok že rad ukvarjal z barvanjem z vodenimi barvicami, nadalje bo vozil mehnične vlake, preskakoval bo čez vrvi za skakanje, se drsal, kotalkal ali vozil s kolesom. Ko otrok dovrši sedmo leto, ima že svoj lastni okus, zato se moramo z njim posvetovati, preden se odločimo za nakup te ali one igrače.

Recepti

ZIMSKA REDKEV — ZDRAVA SOLATA

Zimska redkev je pri nas malo znana, čeprav nam nudi izvrstno in zelo zdravo solato prav do pomladi. Shranjena pa mora biti v mivki in to v hladni in ne presuhi kleti.

Olupljeno redkev hitro operemo, nato naribamo. Najprej ji prilijemo malo olja in zmešamo. Olje redkev prevleče s tanko plastjo maščobe in tako se ne more izcejati sok, ko jo še okisamo in osolimo. Solata ne sme stati, ker s tem izgublja vrednost. Zrak namreč razkrajja nekatere snovi, ki so posebno zdravilne.

Redkvin sok je zdravilno sredstvo pri obolenjih žolča in jeter.

Praktični nasveti

Da je pecivo dalj časa sveže, si pomagamo s prav preprostim sredstvom. V posodo, kjer hranimo pecivo, denemo nekaj jabolčnih rezin. V času, ko jabolka ni, so pa dobre tudi rezine umitega surovega krompirja.

Včasih se nam prime, da se dva kozarca, ki ju vtaknemo drugega v drugega, sprimetata. Ločimo ju tako, da spodnjega vtaknemo v toplo, zgornjega nalijemo mrzlo vodo. Zaradi toplote se spodnji kozarec nekoliko razširi in ga lahko ločimo od zgornjega.

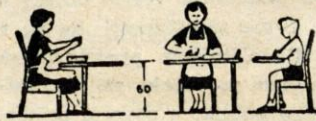
Tudi solnice moramo čistiti. Posebno v večjih gospodinjstvih obratnih radij pozabijo na to. Nabrana nesnaga po robovih gotovo ne vzbuja teka. Solnice izpraznimo vsaj enkrat na teden in jo umijemo kot vsako drugo posodo. Če je posodica rebrasta, si pomagamo s krtačico. Sele v popolnoma suho posodico natresemo nove soli.

Sol v kepah razdrobimo z najmanjšo zamudo časa, če jo denemo za nekaj časa v malo toplo pečico, da se osuši. Suho sol zelo lahko in hitro zdrobimo. Da preprečimo nadaljnje sprijemanje, pomešajmo med sol nekaj zrn riža ali graha in vse skupaj denimo v solnico.

Crtasta, športno krojena bluza za vse priložnosti. Krasijo jo svetleči gumbi in zametni trak za ovratnikom

Praktičnost

Tak naj bo stol v kuhinji, da se bo gospodinja na njem kar najbolje počutila

VEČERNA OSVEŽITEV

po napornem delu prinese boljše razpoloženje

Kaj rado se dogaja, da zaposlena žena, utrujena od dnevnega dela, odide z možem zvečer v družbo ali na gledališko predstavo. Utrujen izraz na obrazu jo pogosto spravi v slabo voljo in ji pokvari željo po razvedrilu. Temu se da pomagati.

Maska, ki jo denemo na obraz na brzino, ne koristi mnogo in samo poveča nervozo. Ena ura skrbne priprave in premišljenega po-

čitka pred odhodom pa lahko mnogo doprinese k osvežitvi obraza in boljšemu razpoloženju. Predvsem moramo obraz in telo okopati s toplo in nato s hladno vodo. Obraz in roke namažemo z dnevno kremo. Nato si vzamemo pol ure časa za počitek brez vsakih skrbi in vznemirjenj. Ako to ni mogoče, nam pride prav tudi deset minut popolnega duševnega in telesnega odmora. Vležemo se tako, da je

glava nekoliko nižje od nog, popolnoma sprostimo mišice in zapremo oči. Nanje denemo mlačno kamilično oblogo. Po počitku denemo oblogo še na obraz in sicer izmenoma po 3 minute vroče kamilice in hladno vodo. Nato obraz dobro zbrisemo in natremo z dnevno kremo. Nekoliko rdečila in pudra bo zadostovalo, da bomo izgledale sveže in negovane. Brez skrbi bomo lahko odšle v kakršnokoli družbo.

Mlada rast

1+3=4 dobro (3) nezadostno (1)
odlično (5)

ALADARAST

prav dobro (4) slabo (2)
odlično (5)

ZGODBA o MALEM Jožku in njegovem črnem BICKU

1. Komaj je Jožek odrasel krilcu, v katerem se je pomnil, kolikor daleč mu je spomin pač segel nazaj, so ga dali v refo. Doma je bilo preveč lačnih ust za tisto bore močnika, kar ga je mati skuhala, hišni gospodar pa je potreboval pastirčeka za ovce in otroka za zabavo. Ze prvi dan ga je oven z zavitiimi rogovi podrl na tla in ostro kamenje mu je razbrzdalo kožo po podplatih. V zgočem soncu so se kujave ovce potikale po najbolj zamiknih krajih razsežnega pobočja in le s težavo se je motovilil za njimi. Nazadnje ga je vročina zmogla in pod osamljeno smreko je zaspal. Ko se je prebudil, je zaman iskal trop, ki mu ga je bilo varovati. Z glasnim vekom je priklamal na domače dvorišče in hlipajoč izdaval, kaj se je zgodilo.

Prvo mu je dal gospodar okrog ušes, da je debele pogledal in mu je vzelo glas, drugo je prestregel na zadnjo plat, naslednje pa so padale po njem, kakor je pač naneslo. Spčetka je tulil, potem pa so bili glasovi vedno tišji in nazadnje je le še grčal. Opetekel se je na hode za hišo in v onemoglem srdcu ter bolečinah želel le še to, da ne bi nikdar več videl gospodarja.

Zvečer je bil gospodar prignal ovce. Z gospodinjjo sta nakrmila govedo in prašiče; ko je bilo že vse sito, so prišli na vrsto ljudje. Jožek je kar z očmi požiral velikansko skledo zabeljenih žganec, rahlih, da so se kar stresali, ko jih je nesla gospodinja na mizo, pa velike latvice kislega mleka z

debele rumenkasto smetano po vrhu. Stisnjen v dve gubi je čakal za vrati, kdaj ga bo gospodar poklical jest. Namesto tega pa se je zadril nanj: »Za kazen boš danes brez večerje. Da boš drugič vedel paziti na živino. In nikar se mi ne deri, drugače ti jih bom še enkrat naložil, potepin! Marš spat!«

Kot lešnik debele solze so mu tekle po licih, ko je lezel za peč, kjer mu je bilo odkazano ležišče. Misliil je na bratce in sestrice, ki so te-

daj natepali močnik, na svojega očeta, ki ni nikdar tepel otrok, in na svojo mamico, ki mu marsikdaj ni mogla dati kruha, ko ga je prosil, pa ga je zato nešteto krat pobožala in ga pritiskala k sebi. Drobnno, razbolet

ŠTEVILČNA UGANKA

Bo menda tale uganka kar trd oreh. Dobro premislite in ne vrzite takoj puške v koruzo. Pomagajte si mogoče s štirimi osnovnimi računi — pa bo uspeh. Glasi se: **Kako dobimo, napravimo, iz osmih osmic števil 1000?** Malo teh osem 888888 obračaj, pa boš izpikal hudobnežu rep!

telesce se mu je stresalo v lhti, dokler njegove nemoči ni pokrtil blagodejni sen.

Poslej so bili njegovi dnevi pogosto podobni temu prvemu. Ničesar ni bilo pri hiši, kar bi ga posebno priklopalo nase. Imel je rad ovce, ki so se ga navadile in so se mu zdaj le redko izgubile, tudi gospodarja in gospodinjjo, če sta bila dobre volje in prijazna z njim. Tedaj sta govorila, da mu bosta dala hišo in posestvo. Bil je še

Pionirji, presodite sami, če je prav...

...da se temule pobiču nič ne smili šolska klop?

...da tale deček pri jedi takole bere knjigo?

IZ DEDKOVEGA NABIRALNIKA

22. december je praznik Jugoslovanske ljudske armade. V naši šoli smo ta dan počastili s tem, da smo priredili več proslav. Poleg tega pa smo zbrali darila, ki smo jih potem odpeljali čuvarjem naše meje, na Jezersko.

Ze zgodaj zjutraj smo se vsedli na avtobus in se odpeljali na Jezersko. Peljali smo se skozi vasi: Primskovo, Gorenje, Britof, Milje, Visoko, Hotemaže, Tupaliče, Preddvor in Kokro, kjer je velik kamnolom. Kokra se pričinja kmalu za Preddvorom in se konča skoro na Jezerskem. Hiše so raztresene ob cesti in visoko po pobožjih hribov, ki se dvigajo nad dolino, po kateri tečeta cesta in reka Kokra. Od Kokre do Jezerskega se vije cesta v serpentinah.

Z avtobusom smo se peljali prav do meje Jugoslavije in Avstrije. Tam smo izstopili in odšli v karavlo, kjer smo granničarjem zapeli in recitirali nekaj pesmi, ter jim izročili darila. Potem so graničarji zaplesali kolo, učenke višje osnovne šole pa zaplesale in zaplele »Oj narode«. Graničarji imajo tudi pse, ki jim pomagajo zasledovati tiste, ki hočejo

Miha Klinar Nini in sneg

Ko zapal je sneg, Nini je dejala: — Očka, tja na breg mokica je pala.

Bolje, da sladkorček bi na breg zapal; Janezek sosedov bi mi ga nabral.

To bi se sladkala! — in je obmolnila, skozi okno drobni rokci pomolila.

Nini sladkosneda je snežinko ujela, pa se raztopila zvezdica je bela.

pobegniti čez mejo. Ti psi so zelo dobro dresirani in eden od njih nam je pokazal, kaj vse zna.

Graničarji so bili zelo veseli našega obiska in so se nam zahvaljevali za čestitke in darila. Hitro je minil čas in morali smo se posloviti od prijaznih vojakov. Vsedli smo se v avtobus in se veselo odpeljali proti Kranju.

Praprotnik Darinka IV. raz. osn. šole

Dragi cicibančki in pionirji!

Za koš in pol in še malo več, je bilo novoletnih voščil, ki sem jih te dni prejel in to od vsehposod. Pomislite, spomnila se me je celo neka mala pionirka, ki živi skoraj na jugu naše države. In vsa ta voščila, polna najlepših želja sem lepo po vrsti prebral, pa zložil in shranil. Pri delu se mi je pa kar milo stozilo in sem dejal: »Kosobrin, še so pri nas dobri otroci in glej, kaj bi bilo, če bi se vse te želje uresničile, malo pomisli, sto in še tisoč let bi živel in kako dobro bi se godilo tebi in vsem drugim.«

In sedaj, dragi cicibančki in pionirji, kako le neki bi se vam zahvalil? Vsakemu po vrsti ali po abecednem redu, da bi se ja nikomur ne zameril. Ne, ne tako, preveč bi bilo vsega, kar takole: Vsem, prav vsem iskrena hvala in najmanj toliko sreče in uspehov, kolikor jih je bilo nanizanih v pismih, želim jaz vsakemu posebej, posebno uspehov v šoli naj bo obilo v novem letu. Posebej pa se le moram zahvaliti otrokom osnovne šole Planina, Kranj, ki so mi poslali največ voščil in kar je še važnejše, da so vse leto pridno dopisovali in opisali premnog dogodek, ki so ga preživeli v šoli ali drugje. Da bi bilo še v novem letu tako tesno sodelovanje.

Tudi to, da sem naročil dedku Mrazu, da ja obišče vse pridne cicibane in pionirje ter jih bogato obdari. Mislim, da me je ubogal, saj sem se sam prepričal, nekatere kraje je obiskal kar po večkrat. Imena izžrebanih srečnežev novoletne križanke: 1. Andreja Pogačnik, Vir št. 67, Domžale. 2. Metka Pretnar, Pula, Stoja 5. 3. Majda Zupančič, Rateče št. 31, Škofja Loka. Dedek Kosobrin

UD6DD

KLIFE YU3BDE

MILE VOZEL, PREDSEDNIK RADIO KLUBA KRANJ, RAD POMAGA Z NASVETI TECAJNIKOM

KDO JE V SOBI NA KOROSKI CESTI V KRANJU, KI JE SKORAJ VEDNO RAZSVETLJENA? — DOBER RADIO AMATER JE LAHKO LE CLOVEK Z NEUKLONLJIVO VOLJO DO DELA, CLOVEK, KI SI ZELI IZPOPOLNITI SVOJE ZNANJE — TUDI PONOČI SE POGOVARJA S TOVARISI OD SEVERNEGA DO JUZNEGA TECAJA — V ENEM LETU SO SE POGOVARJALI S 4836 LJUDMI Z VSEH DELOV SVETA

KOMUNISTI AKTIVA KRANJ-CENTER I BODO POMAGALI ORGANOM SAMOUPRAVLJANJA NA SVOJEM PODROČJU

V ponedeljek so se zbrali na letni konferenci komunisti aktiva Kranj-Center I. Ugotovili so, da so pri svojem dosedanjem delu posvetili premalo pozornosti delu pri utrjevanju organov samoupravljanja na svojem področju.

PRVA LETNA KONFERENCA KOMUNISTOV „KOVINARJA“ IN „PUŠKARNE“

V torek popoldne je bila v »Kovinarju« prva letna konferenca zveze komunistov. Organizacija dela v podjetju pravzaprav šele kratko dobo, niti ne eno leto, vendar je bilo v tem času opaziti, da so komunisti kolikor toliko dobro opravljali svoje naloge.

V zadnjem času, z združitvijo »Kovinarja« in »Puškarne«, stojijo pred njimi še večje naloge. Podjetje se je precej razširilo, zato upravna politika še ni najbolje urejena.

PRED UKIN'TVIJO PRIVATNE ZDRAVNIŠKE PRAKSE?

V prvih letih po vojni je bila zaradi pomanjkanja zdravniškega osebja in drugih pripomočkov ter ambulant, privatna zdravniška praksa bolj ali manj nujna. V teh letih po vojni pa se je stanje toliko izboljšalo, da sedaj že lahko razpravljamo o tem, ali je privatna zdravniška praksa potrebna ali ne, škodljiva ali koristna.

KORISTEN POSVET

Pretekli torek je bilo v Radovljici posvetovanje direktorjev vseh industrijskih in obrtnih podjetij s področja radovljiške občine. Posvetovanje je bilo sklicano z avtoriteto, da bi razpravljali o vrsti preceh proizvodnih vprašanj ter o reševanju stanovanjske stiske, ki je v radovljiški občini, ki se zelo hitro razvija, izredno pereča.

Pokazalo se je, da je na področju sodelovanja med podjetji še precej neizkoriščenih možnosti, ki pa bi, če bi jih izkoristili, lahko močno pripomogle k dvigu proizvodnosti dela in proizvodnje v podjetjih radovljiške komune.

Ob koncu posvetovanja so direktorji izrazili željo, da bi do takih sestankov, kjer je moč izmenjati vrsto interesantnih vprašanj, prišlo v prihodnje še pogosteje.

I.A.

»Le zakaj je okno v hiši ob posiovalnici »Tri-glava« tolikokrat razsvetljeno pozno v noč?«

»Velikokrat praviš?«

»Da, Ti ne veš tega? Verjetno ne pogledaš velikokrat tja. Zgodilo se mi je že, da sem zapazila luč že v zgodnjih jutranjih urah.«

»Le kdo je tam in kaj dela ponoči?«

Da, Le kdo? Zakaj ne bi nekoč vendarle stopila tja in pogledala, kaj se dogaja v razsvetljeni sobi. Moreča nočna tišina je bila povod mojim negotovim korakom. Nehote sem se včasih s strahom ozrla po okolici. Povsod tema in tišina. Skoz ključavnico pa je padal pramenček svetlobe. Bate-rija? Nimam je pri sebi — škoda! Nič ne de, saj bodo zadostovale vžigalice. Presneto — s kakšnim strašanskim šumom se je vnela tokrat rdeča vžigalica kapica...

»RADIO KLUB KRANJ, URADNE URE...« Naj potrkam? Bom koga motila? Pogum velja! Začudene in vprašujoče oči so se ozrle proti vratom. Njegova kretanja mi je pokazala, naj malo

»Nekateri naši fantje so vredni občudovanja,« pravi predsednik kluba Milan Vozel. Trideset let ž delam v radio klubu in dobro vem, koliko požrtvovalnosti zahteva amatersko delo. Vsakdo tega ne zmore. Nekateri izmed njih so si pridobili solidno znanje prav v radio klubu. Večina so to fantje, ki delajo v »Iskri«, pa tudi drugih je precej, je pripovedoval tovariš Vozel, ko je opazoval fante pri delu.

Koliko časa in truda zahteva najmanjša stvar, ki si jo naredijo. Onj tam si je dolgo prizadeval, da bi sestavil detektor. Ko je bil gotov, ni bil vesel le sam, temveč je bil to prav gotovo uspeh vseh članov radio kluba. Drugi delajo razne merilne instrumente, aparature in še in še. Kogar delo veseli, mu idej in misli nikoli ne zmanjka. Hkrati pa si izpopolnjuje svoje znanje in si pridobijo marsikatero bogato izkušnjo. Z znanjem ne koristijo le sebi — v klubu se vzgajajo ljudje, ki jih potrebuje družba, ljudje s prekajeno voljo do dela, ki ne klonijo kmalu pred težavami.

V mali sobici je postalo temno. Nič kaj prijazni zidovi so bili hladni. Kolikim ljudem je ta soba drugi dom, ogrevajo jo s svojo neugasno voljo do dela. Marsikomu je ta prostor eden najljubših, saj se je tu že mnogo naučil.

Kmalu je sobica postala premajhna. Komaj so se ogibali drug drugemu.

»To so naši tečajniki, prihajajo na teoretični in hkrati praktični pouk.« Med njimi je bilo tudi nekaj starejših. Vsako leto obiskuje pri radio klubu v Kranju 3 do 4-mesečni tečaj okoli 20 tečajnikov. Izpopolnjujejo se v različnih vejah elektrotehnike.

Marijan Lukež je že sedel ob oddajniku. Njegov klubiški kolegi ga prav dobro poznajo kot enega najmarljivejših amaterjev.

»Marijan se je z vsem svojim delom posvetil sprejemni oddajni sekciji,« je pripovedoval njegov tovariš. »V tej sekciji še ne dela veliko amaterjev, vsakdo še ni izpolnil pogojev, ki so potrebni amaterju, da lahko sede za sprejemnik in oddajnik. Razen tega pa — delo ni tako enostavno. Precej je treba znati; tu mora biti amater spreten v stvarih, ki se jih ne more vsakdo naučiti.« Marijan pa je med tistimi tovariši, ki so dosegli že prav lepe uspehe. Kje in kako?

Ko sem prelistavala knjigo, kjer si beležijo zveze z ostalimi državami, sem zasledila, da je Marijan med drugim delal tudi na Novo leto dopoldne 1. januarja letos ob 11.05 je govoril s tovarisi Kanade in ne le to! Od skupnega števila 4836 radio zvez klubov v enem letu odpade nanj okoli 1500 pogovorov.

S kom je govoril on in njegovi tovariši? Teško je naštevati. Skratka — z amaterji prav vseh držav. Stopili so h karti in ogledovali mrežo svojih pogovorov. Zvezani so z vsemi kraji od severa do juga. Tako imajo znanec prav na vsem svetu. Poznajo se in se pogovarjajo. Kako se poznajo? Po znakih seveda.

In kako se pogovarjajo? Treba je razvozlati večerajšnje uganko. Kaj so pomenili tisti znaki, ki jih je ponoči napisal na papir požrtvovalni kranjski amater, kaj so pomenili tisti signali na tipkalo...?

Roman Klemenc je sedel k sprejemniku in nadaljeval večerajšnje delo. Obrčal je gumba in poslušal... Poslušal in iskal tovariša, ki ga je večeraj ponoči čul, vendar se nista mogla pogovori.

riti. Da, včasih so motnje na sprejemnikih in zato se ne sliši dobro. Koliko signalov! Ne, ta ni pravi. Spet je malce premaknil gumb.

Klče Čehoslovaška... Roman je vztrajal pri iskanju. »Včeraj ponoči me je klical amater s postaje prav tam ob Kaspiškem morju. Njega moram poiskati!« Spet je prisluhnil — Nemčija, Brazilija...

»Kasneje odgovorim tudi njim,« si je dopovedoval. Iskal je in iskal, poslušal in presojal kdo klče.

Končno! Včerajšnji znak! »Klče UD6DD« (kraj ob Kaspiškem morju).

»Da, tukaj YU3BDE« (Radio klub Kranj).

Obrnil se je k sprejemniku. Resno je beležil signale s kraticami — stalnimi mednarodnimi znaki. Bi jih hotel razložiti?

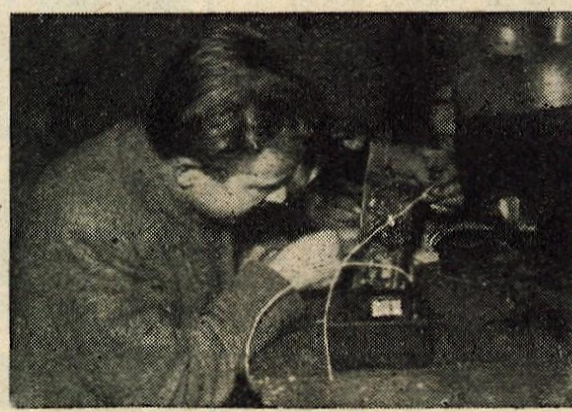
»Da. Ko sem se mu odzval, mi je povedal, kako me sliši in razume, kakšen je njegov sprejemnik in oddajnik. Enako sem mu opisal svoj položaj tudi sam.«

MY NAME IS BAKU MIKOEL — HW OK? itd.

je z velikimi črkami pisalo na Romanovem listku. (Moje ime je Baku Mikoel. Kako me slišite?) OK DR OM BAKU (Dobro, dragi prijatelj Baku.)

In ker sta se čula dobro, bi se lahko marsikaj pomenila — o vremenu, geografskem položaju, okolici itd. Vendar sta s omejlja na stari pogovor: »Hvala za zvezo, dragi prijatelj Roman«, je s signali sporočil Kaspičan jugoslovanskemu tovarisu. Preden sta se poslovila, sta si seveda želela vse najlepše in prosila drug drugega za kartico.

V kranjski radio klub pride precej takih kartic iz vseh držav, s posebnimi označbami. Na njih si amaterji potrjujejo zveze. Prav lepo jih je pre-

SE TA ZICA... BO ALI NE BO?

gledovati. Skoro vsaka je drugačna in po svoje zanimiva.

Spet se je oglašil pozivni znak.

Tako kot se javlja vsak dan, popoldne in pozno v noč, celo ponoči. Amaterji mu navdušeno sledijo, odgovarjajo in se pogovarjajo. Kdo klče sedaj? Morda že stari znanec, morda pa se bo kranjski amater prvič pogovarjal z njim in dobil novega tovariša nekje daleč v svetu...

Lj. Jeglič

OBČINSKI PRAZNIK V ZELEZNIKIH 15-LETNICA HEROJSKE DRAŽGOŠKE BITKE

V spomin na junaško dražgoško bitko januarja 1942. leta, v kateri je padlo nad 300 Nemcev, mnogo pa jih je bilo ranjenih, prirejajo v občini Zelezniki te dni že tretjič občinski praznik, ki traja od 8. do 13. januarja.

Dne 10. t. m. je »Svoboda« iz Kranja počastila ta spomin z uprizoritvijo »Straže na Renu«. 12. t. m. zvečer je na sporedu slavnostna akademija, na kateri bodo nastopili združeni pevski zbori Selške doline, godba na pihala KUD Selca, TVD »Partizan« in drugi. V nedeljo ob 10. uri dopoldne bo v Dražgošah slavnostni govor, komemoracija ob grobu dražgoških žrtev in ob spomeniku, po proslavi pa se bo začel partizanski miting.

DRAŽGOŠE V OGNJU

TAKO SO KONČALI NEMSKI NASILNIKI V DRAŽGOŠAH

KDO KLIFE? KAJ BO POV. DAL? TUKAJ YU3BDE!

počakam, da bo z delom takoj gotov. Sedel je za mizo. Pred seboj je imel razgrnjene papirje, popisane z meniš nerazumljivimi znaki. Na svoji desni je imel oddajnik, videti je bilo, da je še popolnoma nov. Pred njim pa je stal na mizi sprejemnik — ne tako nov, a vendar — dober. Sedel je na stolu, zatopljen v svoje delo; ušesa so mu pokrivala slušalke.

V sobi je bilo bolj hladno kot toplo, zato je bil zavrt v plašč. Slišati je bilo le kratke in odrezane signale:

..... itd.

Spretno je zavrtel gumb na sprejemniku, poslušal, in vzel svinčnik ter beležil. CQ... de UD6DD...

Minili sta dve minuti Obrnil je gumb na oddajniku in začel spretno udarjati po tipkalo:

.....

Le kaj naj to pomeni?! Pomolil mi je list papirja. Takole je sporočil:

UD6DD... de YU3BDE... PSE K

Spet je obrnil gumb na oddajniku in se nagnil k sprejemniku. Ni bilo glasu...

»Dobro, ne čuje me. Pa drugič.«

Nekam utrujen se je naslonil na stol.

»Motim? Pozno je, pa vendar me zanima, kaj delate tu ponoči?«

»Pozno? Ne moti me toliko noč kot mraz, ki je v tej sobi. In vendar je kljub temu lepo. Posebno sedaj, odkar smo pred približno mesecem dni dobili nov oddajnik. Naredili smo ga takorekoč sama, največja zasluga pa gre kolegu Zvonetu Goležu. Veliko truda je bilo. Skoro leto in pol smo si ubijali glave pri iskanju in sestavljanju raznih delov oddajnika.« Z voljo so si morali pridobiti to, česar prav gotovo ne bi mogli kupiti. S čim le? Saj so sami amaterji, ljudje, ki skoro vsako prsto urico prebijejo v radio klubu, si najdejo pri tem delu največje razvedrilo in —

tudi zabavo. Saj s srcem živimo za naše amaterstvo,« mi je ponosno odgovoril.

»Se enkrat bom poizkusil svojo srečo.« Sedel je k oddajniku in ponovil prejšnje znake.

»Spet nič. Verjetno je odšel spat. Saj je res že čas za to. Bomo pa jutri nadaljevali.«

*** Kdo bi si mislil, saj je bila ura komaj tri popoldne, ko so se fantje že zbirali v sobici radio kluba. Saj so komaj pokosili; niti se niso oddahnili. Da, in tako gre dan za dnem. Koliko časa že? Deset let že obstoja ta radio klub.

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

MIMI
MALENEŠEK
KONIC

VIGENCI ROMAN

3

„Kaj dolgovi!“ je rekel. „Meni naj bi dali vigence, pa bi videli, kako hitro bi se izkopal! Ana pa seveda ne bo zmogla. Morala bi imeti človeka, ki bi ji pomagal, a kje naj ga vzame?“

Stric Filip je spet zviška dejal, da z dolgovi ni take sile; še misliti ni, da bi požrli premoženje, ki je še zmeraj veliko vredno, čeprav zanemarjeno. Se bo že uredilo, da bo prav in prav res ni treba, da bi se vsak vtikal v Gašperinove zadeve.

Njegova odločna beseda je sorodnike prisilila, da so utihnili. Potem so samo še obilno pili in naposled začeli peti eno tistih starih pesmi, ki so jih zmeraj peli pri mrličih in na pogrebščinah:

»Bo prišla pošta iz nebes,
bo treba dat' življenje čez,
od sveta slovo jemati,
pred sodbo se podati' ...
O, delaj pokoro preljubi kristjan,
dokler ti že čas je dan!«

Proti večeru so se začeli razhajati. Gnetli so se okrog Ane, Aleša in predvsem okrog gospoda Filipa. Vsak mu je hotel stisniti roko. Ko se jih je otrešel, je stopil k Alešu in Ani.

„Kdaj greš nazaj?“ je vprašal študenta.

„Jutri.“

Gospod Filip ga je ogledoval in čez postarni, strogi obraz mu je hušknil nasmeh. Visoki, sloki nečak mu je ugajal. V roko mu je stisnil petkronski bankovec in bodrilno rekel:

„Le knjig se drži! Vse drugo bomo že uredili.“

Ana je strica Filipa spremila pred hišo. Ko je zlezal na sani, ji je pomolil roko in rekel: „Le potolaži se, Ana! Na svetu smo vsi samo gostači!“ Glas mu je zvenel pridigarško, potem pa se je sprevrgel in vsakdanje menil: „Če boš utegnila, pridi te dni k meni. Se bova pomenila, kaj je storiti.“ Vzdihsnil je, pogledal po hiši, ki se ji je kljub zanemarjenosti poznalo, da je bila pred kratkim lepa in mogočna, nato se je ozrl na stoječe kovačnice in skoro zastokal: „Eh, hudo bo, hudo,“ in ukazal hlapcu, naj požene.

Za njim so odhajali drugi, sorodniki na saneh, sosedje peš. Ana je stala pred vrati, se mrmraje zahvaljevala, da so prišli na pogrebščino in jih z drgetajočimi, od mraza posinelimi ustnicami vabila, naj pridejo še na sedmino. Sorodniki so jo tolažili, vabili, naj se oglasi pri njih in se opravičevali, da na sedmino ne bodo mogli priti, ker je pot dolga, zima pa tako huda, kakor je že veliko let ni bilo. Končno so zadnje sani zavile okrog ogla. Ana je stala in čakala, dokler ni utihnilo cviljenje zmrzlega snega pod krivinami. Pri tem je drgetala od mraza. Hlad iz vode je rezal do kosti. Nezavedno je gledala vodo, ki je temnozelena, zlokobna in strupeno mrzja tekla prav na dnu struge. Pri tem jo je podalel grozljiv občutek, da jo je stisnilo v grlu. Bil je spomin iz otroških let, ko je nekoč padla v vodo in so jo očetovi kovači polmrtvo potegnili ven. Spovrnilo se ji je, da jo voda odnaša s seboj. Grozničavo jo je spreletelo po hrbtu, da se je naglo obrnila in stekla v hišo.

V spodnji hiši je bilo glasno. Nosači in oba kovača še niso mislili na to, da bi odšli. Pridružilo se jim je nekaj ostarelih kovačev, ki so pred mnogimi leti delali v Gašperinovi vigenciji. Za vrati so sedeli trški berači. Ana je stopila med vrata in dejala:

„Pridite na sedmino. Po opraviilu bom razdelila očetovo obleko in vsak bo dobil hlebec kruha.“

Iz dveh filmov, ki ju bomo videli v prihodnjih dneh: iz baje zgodovinskega ameriškega filma **TEODORA** (zgoraj) in iz japonske filmske umetnine **VRATA PEKLA**

Kako nastanejo smučiči

Ali radi smučate? Prav gotovo. — Vendar se zdi, da le malo ljudi ve, kako nastanejo smučiči v tovarniški obdelavi. Zato smo se o tem pozanimali v znani tovarni športnega orožja »Elan« v Begunjah. Morda bo to, kar smo izvedeli, zanimivo tudi za vas.

Na splošno so sedaj lepljene smučiči nadomestile smučiči, izdelane iz enega kosa lesa. Lepljene smučiči so, kot trdijo, boljše od drugih.

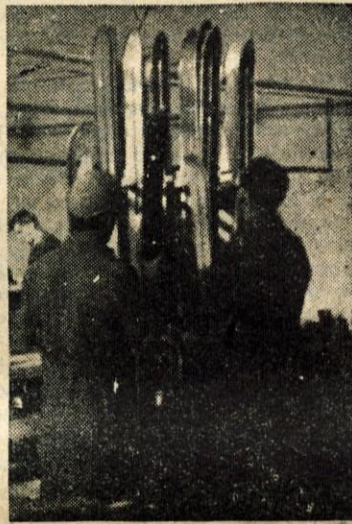
Da so v tovarni prešli na izdelavo lepljenih smučiči, je vzrok tudi v surovinah, ker je zanje lažje dobiti ustrezen les in se ga da tudi pametneje izkoristiti. Lepljene smučiči pa so tudi trpežnejše, a le 400 din dražje od običajnih, množičnih smučiči.

Tovarna »Elan« dobiva surovine — jesenov les, predvsem iz Štajerske. Les mora biti suh. Če ni, ga dosušujejo naravno ali pa z milo paro. Les mora biti suh zaradi tega, da je lepljenje kar najbolj učinkovito.

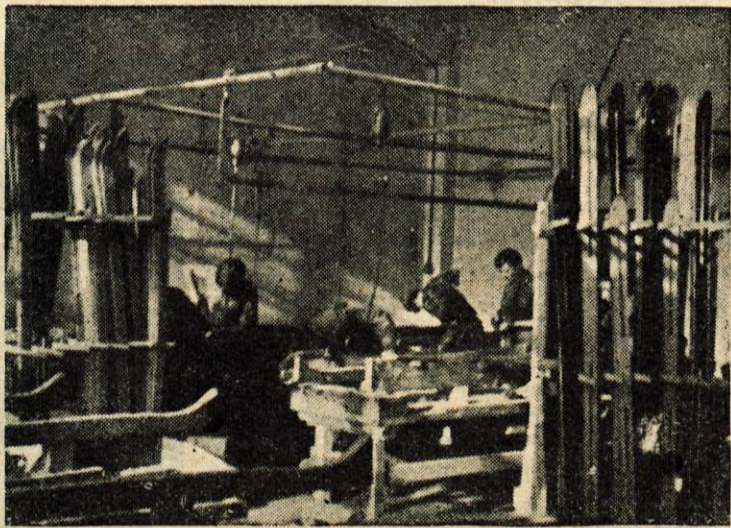
Les zrežejo na lamele določenih dimenzij. Nato sestavijo sredice. Vse to je strojna obde-

ces, vendar je treba pri lepljenju smučiči precej dela, truda, znanja, hkrati pa je to sila nenestavna stvar!

Koliko proizvodnih operacij,

koliko truda in še več znanja je vložena v izdelavo smučiči, se

lava; nato se smučiči čistijo, robničijo, barvajo, lakirajo in končno priromajo v skladišče. — Na oko sila enostaven pro-

le malokdo zaveda, ko pride v športno trgovino in zahteva: »Prosim par dobrih, trpežnih, kvalitetnih smučiči!« I. A.

ZGODOVINSKI IN DRUGI PATERKE
Z GORENJSKE

Ajdovski gradec. Na prazgodovinsko in rimsko dobo bohinskega kota ne spominjajo samo stari gradovi in nekdanj razvito železarstvo, na prazgodovinsko dobo spominja tudi Ajdovski gradec, 200 m visok, klobuku podoban grič pri vasi Lepence, vzhodno od Bohinjske Bistrice, ki ga je ovekovečil v svojem Krstu pri Savici naš največji pesnik Prešeren. Zanimivo pa je, kaj sodi o popisu Ajdovskega gradca v Krstu pri Savici bohinski rojak dr. Janez Mencinger, eden prvih utemeljiteljev slovenskega pripovedništva (rojen 28. 3. 1838 v vasi Brod v Bohinju, umrl 12. 3. 1912 v Krškem).

V svojem spisu Ajdovski gradec, ki je izšel leta 1883 v Ljubljanskem zvonu, zanika, da bi stal na njem kak grad ali trdnjava. Rimljani niso postavljali svojih trdnjav na strme in težko pristopne griče. Mnenja je, da tudi pozneje ni bil na Ajdovskem gradcu zgrajen kak grad. Da bi ob preseljevanju

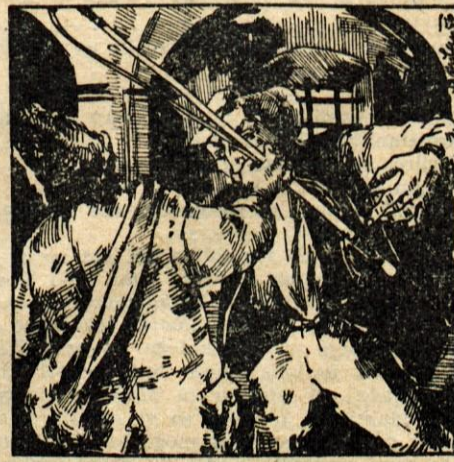

IZ BOHINJA

narodov, ko so divja krdela prodirala v obljubljeno deželo Italijo, kaka četa zašla skozi ozko, z gozdovi in skalami zaprto sotesko (Nomenj) v Bohinj, je malo verjetno, saj tu ni bilo kaj pleniti. Če je že zašla, tu ni ostala. Sklepa to tudi po pravljicah, ki žive med Bohinjci. Povsod drugod se omenjajo v njih »pesjanji«, le v pravljicah v bohinskem kotu ne. Se o Turkih ni v njih sledu, ki tudi niso nikdar pridrveli v Bohinj, čeprav so pustošili po skoraj vseh vaseh na Gorenjskem. Izključuje tudi možnost, da bi graščaki v srednjem veku postavili na tem mestu grad, čeprav so jih židali na strmih in nepristopnih kerajih. Če bi na Ajdovskem gradcu bil kdaj kak grad ali utrjena trdnjava, bi prav gotovo ostalo od nje kaj sledu, saj vode na njem ni, plazov tudi ne. Prebivalci okoliških vasi pa so za gradnjo svojih hiš imeli dovolj kamenja na razpolago na ravnem, ne pa da bi ga vlačili s strmega in težko dostopnega griča.

Po Mencingerjevem mnenju Ajdovski gradec — razen imena — nima nič zgodovinskega na sebi. Črtomirov grad je na njem sezidal naš veliki pesnik sam. Kot gradivo mu je služilo starinsko ime (po ajdih - poganih, ki so tod prodirali v druge dežele) in pa njegov pesniški duh. In postavil je grad, lepše in stanovitneje zidan od vseh gradov nekdanjih vitezov, graščakov in škofov.

JOSIP
JURČIČ
JANKO
KERSNIK
ROKOVNAJČI
PRIREDIL
Edo
ROBLEK
RIŠE
Milan
BATISTA

9. V Joštovi krčmi je bilo kaj živo. Najglasnejši med vsemi pa je bil Mozelov Blaž. Sedel je v družbi s precej mlajšim človekom in iz njunega razgovora si zlahka spoznal, da tega njegovega sosedu kličejo Nande in da gleda za Blaževo nečakinjo. Da je »vedno suhi« Blaž pil na Nandetov račun, tega ni bilo težko uganiti.

10. Blaž je bil star pretepač. Kadar je v sebi čutil vinskega demona, takrat do pretepa ni bilo daleč. Tudi to pot je začel izzivati neke neznance, ki so sedeli ob peči. Zmerjal jih je z rokovnjači in ko ga je oštir opomnil, naj pusti njegove goste pri miru, jih je slišal še on.

Nande je krčmarju nekaj pomignil in odšel z njim za hišo. Kmetje pa so, videč, da Blaž bolj in bolj izziva, začeli odhajati iz gostilne — kdo ve, morda so res rokovnjači in tedaj ni dobro biti zraven.

11. Tako je bila gostilna skoraj prazna, ko je stopil noter mešetar Tonček. Blaž ga takoj spozna in pokliče k mizi: »Hejo, Tone Rajtguzen, na, pij! Rajtguzen, še smerom si suh kot drenov klin, ki je devet let v dimu visel, o ti moj ljubi Rajtguzen!«

Tonček je res pristopil k njemu, izpil ponujeno kupico, toda tudi on mu ni ostal dolžan za suho preklo, s katero ga je Mozel počastil.

12. Videč, da Blažu uporno sili na jezik tisti Rajtguzen, mu Tonček reče, naj ga imenuje kot je prav. Blažu se zdi za malo, da ne bi smel Tončka tako klicati, saj vsi pravijo njegovim hlačam rajtguzen (Blaž je mogoče slišal kdaj Reithosen). »Še enkrat mi tako reci, pa jih dobiš s temle po glavi!« reče razdraženi Tonček in zavihiti svoj bič.

»Kako, da ti ne bi smel reči Rajtguzen?« Komaj je bil Blaž to izpregovoril, plane Tonček izza mize proti Blažu in ga močno udari po glavi.